I. évfolyam. Arad, 1886. Októberhó 7. Csütörtök. 278-dik szám

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyóson.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Legyünk türelemmel.

Arad, október 6.

Mindaddig az ideig, amig csak Tisza Kálmán monarchiánk külügyi politikáját a hozzá intézett interpellatiók folytán ki nem fejtette, tartottunk a gondolattól, hogy a sokat hangoztatott hármas szövetség sulya alatt monarchiánk kénytelen-kelletlen az orosz politikához fog hajolni, azt fogja elősegitni.

Mikor azonban Tisza külügyi kormányunk politikáját a külföld fölcsigázott várakozása közt, a magyar parlament osztatlan tetszése mellett kifejtette, kezdett aggodalmunk fogyni, bizalmunk emelkedni, mert egyrészről azt láttuk, hogy a monarchia nagyhatalmi állásának hozott áldozatok nem idegen érdekek támogatására, de saját állami biztonságunk védelmére forditattak, s mert fölébredt bennünk a jogos remény, hogy a magyar nemzetnek a népek szabadsága érdekében nyilvánitott ohajai a legilletékesebb körökben kellő visszhangra találtak.

Nem is tagadhatjuk, hogy a külföldnek Tisza nyilatkozatát kisérő helyeslései igen jó benyomást tettek nálunk, s azon föltevésre jogositottak bennünket, hogy Oroszország terjeszkedési törekvéseit sikerülni fog megakadályozni talán diplomatiai uton is, — de ha ez nem sikerülne, — miután politikánk leleplezésével a kis államokat meggyőztük jóindulatunkról, a nagyhatalmakat pedig arról, hogy mi minden terjeszkedési vágytól távol állunk, mindezeket nyilt törekvéseink köré csoportositva, mindenesetre sikerülni fog fegyveres összeütközés árán is.

Kaulbars sophiai szereplése, az igaz, első tekintetre azt látszik igazolni, hogy Oroszország nem igen törődik sem az európai közvéleménynyel, sem Tisza határozott kijelentésével, hanem ezekkel szemben tesz és cselekszik teljesen szabadon, mintha Európa csak éppen földrajzi fogalom volna, vagy mintha elég erősnek érezné magát az egész Európával szembeszállni. Ez azonban csak látszat; különben alig volna föltehető, hogy Oroszország a bolgár regensséggel szemben ily hosszu ideig maradt volna meg az alkudozás terén; de mert a sok fenyegetés s pressio daczára sem látunk semmi határozottabb lépést orosz részről, és mivel ugy a regensség, mint maga a bolgár lakosság mind nagyobb és nagyobb idegenkedést mer tanusitani az orosz protectoratus iránt, azt hiszszük, hogy Kaulbars küldetése nem egyéb kisérletnél, arra számitva, hogy a mézes szavaknak, csengő rubeleknek, meg nagyhangu fenyegetéseknek mégis csak sikerülni fog a bolgárokat arra birni, hogy önként vessék fejüket az orosz mindenhatóság igája alá, a mikoron aztán a bolgár nép akaratára való hivatkozással több jogot nyerhetne Oroszország a hatalmaknál követeléseinek elfogadtatására.

Oroszország jelenben két alternativa előtt áll, vagy sikerülni fog neki, habár hosszu alkudozás utján, a bolgárokat a maga részére megnyerni, s ez esetben diplomatiai tárgyalásokat fog kezdeni a kicsikart egyezmény európai jóváhagyására, vagy kudarczot vallva kisérleteivel, ujabb zavarokat támaszt, melyeknek megfékezésére Európától megbizatást kérend a maga részére, s a diplomatiai actio megkezdését ez időponttól várhatjuk, mert ugy látszik a hatalmak el vannak határozva a dolgok folyamát addig meg nem zavarni, mig azok a békét és egyensulyt nem veszélyeztetik. Ha azonban Oroszország akár a bolgárok megtörésére, — akár az eshetőleges egyezmény alapján Bulgáriának saját érdekkörébe vonására az első komoly lépést megtalálja tenni, akkor beáll a szüksége annak, hogy monarchiánk akár kezdeményezőleg, akár pedig a diplomatia megbizásából érvényre juttassa azokat az elveket, melyeknek Tisza válaszában kifejezést adott.

Ha igaz az, hogy a monarchia érdekei a Balkán-államok függetlensége mellett szólnak. ha igaz, hogy ezen érdekek Bulgáriának idegen állam általi megszállását, vagy abban orosz protectoratus fölállitását meg nem türik, akkor nem változtat terveinkben, ha akár a bolgárok önszántából, akár rendcsinálás révén akarna is Oroszország előrenyomulni; mert a mi államunknak nem lehet egyéb föladata, mint a előnyomulásnak bárminemü eszközzel ellentállani.

Ha Kaulbars sophiai szereplését végigtekintjük, nem igen lehet okunk annak eredménye fölött elégedetlenkedni, mert hiszen látjuk, hogy a regensség csak azon pontokban enged az orosz követeléseknek, melyek teljesitése sem a békét, sem közvetve Európa érdekeit nem veszélyezteti, mig a főbb pontokban éppen nem tágit, s ebben a bolgár nép mint egy test támogatja. Ha pedig a sophiai népgyülésnek a lefolyását tekintjük, akkor talán legjobban — szánakozhatunk a részvétünkre érdemes Kaulbars ur kudarcza felett.

Ma már odáig fejlődtek a dolgok, hogy Oroszország törekvései felől nincs kétség. Bulgáriában nincs zavar, nincs bonyodalom, melynek rendbehozására a czár európai missiót kérhetne, és ha sikerülne is neki zavart támasztani, arra a szerencsére alig számithatna, hogy farkasra biznák a báránytól.

K. B.

Közös miniszteri értekezletek. Mint a „Bud. Corr." Bécsből táviratilag értesül, Tisza Kálmán miniszterelnök kedden délelőtt hosszabb ideig értekezett gróf Kálnoky külügyminiszterrel és Szögyény osztályfőnökkel. — A hadügyminiszteriumban 11 órától 1 óráig közös miniszteri értekezlet volt gróf Kálnoky külügyminiszter elnöklete alatt, a melyben részt vettek a közösügyi miniszterek, a mindkét részen levő miniszterelnökök és pénzügyminiszterek, báró Sternek altábornagy és több szakelőadó. A miniszteri értekezlet után, melynek tárgyát a delegationális előterjesztések képezték, délután 2—3 óráig Ő Felsége elnöklete alatt közös minisztertanács tartatott. a a melyben gr. Kálnoky, gróf Eylandt-Rheidt, Kállay, gr. Taaffe, Dunajewsky, Tisza és gr. Szapáry miniszterek vettek részt. E minisztertanácsban a jövő évi közös költségvetési előirányzat véglegesen megállapittatott és a delegátiók egybehivása november 4-re tüzetett ki. A delegáltak megválasztása mindkét parlamentben a jövő héten fog megtörténni. — Délután fél 4-kor O Felsége a király Tisza miniszterelnököt egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Gróf Szapáry pénzügyminiszter ma reggel visszautazott Budapestre, hogy az országgyülési szabadelvü párt értekezletén — a melyen a banktörvényjavaslat kerül tárgyalásra — jelen lehessen; Tisza miniszterelnök és gr. Széchenyi kereskedelmi miniszter, osztrák minisztertársaikkal tovább értekezni fognak.

Milán király Bécsben. Bécsből távirják október 5-éről: Király Ő Felsége ma délután bucsúlátogatást tett a szerb királynál.

Tisza Kálmán miniszterelnököt Milán király este félóráig tartó kihallgatáson fogadta. Milán király csütörtökön Szent-Iványra szándékozik utazni.

Uj főrendiházi tagok. A hivatalos lap a következő legfelsőbb leziratot közli: „A főrendiház szervezetének módositásáról szóló 1885-ik évi VII-ik törvényczikk 5-ik §-a alapján, minisztertanácsom előterjesztésére, Graefl József főispánt, Hollán Ernő altábornagyot, és Karap Ferenczet, budapesti itélőtáblám nyugalmazott tanácselnökét, a főrendiház élethossziglani tagjaivá ezennel kinevezem. — Kelt Bécsben, 1886. évi október hó 1-én. — Ferencz József, s. k. — Tisza Kálmán, s. k." — Tisza Kálmán miniszterelnök különben a jelen év folyamában még két főrendiházi tag kinevezését szándékozik a koronánál javaslatba hozni, minthogy az erre vonatkozó törvény értelmében az idén öt főrendi nevezendő ki, s ha ezek kinevezése a folyó évben nem történik meg, a jövő évben ennek daczára sem nevezhető ki több ötnél.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája

(Október 7.)

Október 6.

Majd negyven éve már, hogy nemzetünk
Megunta sulyos rabbilincseit:
Megunta a haragvó isteneknek
Ostorcsapásit, melyet büntetésből
Mértek reá, hogy igyen elpuhult,
S megtürte jármát tétlenül nyakán.
Fölkelt tehát, lerázni zsarnokát
Egy szégyenteljes szolgaság után,
S hogy szent jogát, mit egykor ősei
Vérrel szereztek, karddal vivja ki.
Nagy volt a nap, magasztos volt az eszme
S egy gondolat vezérle ezreket:
„Szabadnak fog születni minden ember
Szabad hazánkban s egyenlő jogokkal,
Testvére lesz a honfi honfinak!"
Ez volt a jelszó, melyet zászlajára
Fölirt a felkelő magyar sereg.
Ez volt a jelszó, mely életre keltett
Egy sírja szélén álló nemzetet.
Amely oroszlánná tevé a gyávát,
Ifjút emberré s ifjúvá aggot
És megtanitá, bátran küzdeni
És a hazáért bátran halni meg.
Egyenlőség, testvériség, szabadság!
Ezt harsogá a harczi kürt szava.
Egyenlőség, testvériség, szabadság!
Ez volt a haldokló végszhaja.
S a merre ment, amerre szólt e kürt,
Futott az ellen, győzött fegyverünk;
Futott az üldöző sereg s nyomába'
Szabad földből hajtott ki a borostyán.
Győztünk megint!! De meddig tart ez igy?
Egy győzelem még és pihenhetünk;
Szétszórva eltiporva ellenünk.
Ki vivta azt! megtörte ellenét,
De fáradtan nem térhetett pihenni;
Mert mig egyikkel szembeszált s legyőzte,
Egy másik ellen ujra támadá.
Megfordult hát, hogy azt is összetörje,
De haj!! a végzet másképp rendelé.
Miért is kell e szót kimondanom!?
Átok tapad minden betüjihez!
S aztán mi lett? Azt el nem mondhatom,
Elfojtja hangomat a fájdalom.
A hősök, a félistenek; hazánk
Legjobbjai, kiket az ég kegyelme
A pusztitó csaták gyilkos tüzében
Megmente a haláltól. — Oh végzet!
Hóhér kezében szenvedett ki mind!
Oh ti dicsők! a kik hazátokért
Szenvedtetek halált, nem haltatok meg!
Amig magyar szó hangzik e hazában,
Dicső emléketek is élni fog!
És a nagy eszme melyért haltatok:
Él mindörökké, s él abban a haza!!

Kövér Lajos.

A Kumjasszin-család.

[5. Folyt.] (Regény.)

Irta: *Henry Gréville.*

— Az „Aradi Közlöny" számára forditotta: H. G. —

VI.

Suróv herczeg kék szobája.

Bájos herczeget, miként őt Zenaide nevezte, tulajdonképen Surov Sándor herczegnek hivták.

Legény és körülbelől harminczkét éves volt; emellett egy kissé esetlen, egy kissé együgyü, egy kissé utálatos, mint a kis gunyolódó mondta, azonban példátlan szivjóságu. Legnagyobb hibája volt tulságos szerénysége, mely párosulva határtalan udvariassággal, néha nevetséges szinben tüntette föl őt.

Tiz év előtt, mint katonatiszt, résztvett Sebastopol ostromában. Egy izben társaival egy sánczban levén, ezredese papirlappal kezében kérdé:

„Ki viszi ezt amoda át?"

Ez parancs, amoda át pedig legföllebb kétszáz lépésnyi távolságban volt. A terület, melyen át kellett haladni, egészen védetlenül feküdt és folyton hullottak reá a lövegek.

Súrov nyugodtan fogta a papirt és utnak indult; a golyókra nem, hanem csak utána néző bajtársaira gondolt.

„Bizonyosan nagyon ügyetlennek látszom" gondolta magában.

Pár lépésnyire tőle szétrobbant egy löveg és földet szórt reá. Megállt, letisztogatta magát, nehogy a parancs átadásakor nevetséges külseje legyen.

Egy évvel később kilépett a hadseregből, mert félt bajtársainak gunyjától.

Az egyenruha letételével egyidejüleg elhatározta, hogy megnősül; de a házasság nem jött létre, mert a leány, a ki után vágyódott, mikor kezét komolyan megkérte, a szeme közé nevetett.

Ez a kudarcz lehangolta, visszavonult birtokaira és gazdálkodott.

Itt legalább a pétervári gunyhajhászattól nem kellett félnie. Környezetének többsége nem részesült oly kiváló nevelésben, mint ő, nem is birt oly finom modorral, sem oly nagy vagyonnal, sem pedig érzékkel a müvészet iránt; házában királynak érezte magát.

De bármily fényesen berendezett és kényelmes volt is nagy kastélya, neki üresnek látszott az. Vidám, nemes szive érezte a társ szükségét. Egyszóval élettársat keresett.

Első kudarcza óvatossá tette. Körülnézett — és fölfedezett egy Súrov herczegnőt, a ki egészen számára volt teremtve: Vasszilisszát tudniillik. Mindennel birt, a mit ő kivánt. Az igaz, hogy szegény volt, de gazdagságra ugy sem volt szüksége, mert vagyona fölülmulta még a Kumjasszin grófnéét is.

Csak az volt a kérdés, hogy fog-e a lány iránta hajlandósággal viseltetni.

Ideje lett volna egész nyáron át felőle meggyőződést szerezhetni, de csupa szerénységből hagyta az egyik napot a másik után elmulni, és most, hogy a grófné Pétervárra utazni készült, kilátása lehetett reá, hogy a kiválasztott menyasszonyt elviszik az orra elől.

Ekkor eszébe jutott egy kis ünnepély rendezése és Vasszilissza lett kiszemelve annak királynőjévé; egy ártatlan mulatság, mely hivatva volt, hogy a leány szivét iránta kedvezőleg hangolja.

Akkor azután szivével együtt vagyonát is lábaihoz akarta rakni.

Bájos herczeg önmagáért, nem pedig végtelen vagyonáért kivánt szerettetni.

Igyekezett tetszeni.

A grófné tulajdonképen hütlen lett elveihez, a mennyiben családját egy nőtlen ember házába vezette. Azonban ez az agglegény messze tájon a leggazdagabb ember volt; becsületességét általánosan ismerték és ezen kivül hizelgett a grófnénak, hogy a ház uj berendezésének felavatásához egyedül ő hivatott meg mintegy keresztanyának. Habár magas állásánál fogva hozzá volt szokva a tiszteletnyilvánitás minden neméhez, de azért nem volt az iránt érzéketlen.

A legnagyobb szeretetreméltósággal — melyhez némi leereszkedés is csatlakozott — kapaszkodott a házi ur karjába, a ki fekete frakkban és hajadon fővel egész a lépcső aljáig jött eléje.

„Hiszen ugy fogad engem, kedves herczeg, mint valami érseket!" mondá a grófné, belépve a virágokkal diszitett előcsarnokba.

„Látogatása nem kevésbé megtisztelő reám nézve," válaszolt a herczeg udvariasan, de egyuttal hirtelen körültekintett, hogy Vasszilissza is eljött-e.

Meg volt nyugtatva, a két unokanővér lassan lépkedett a grófné után a nagy terembe, hol a felső karzaton elhelyezett láthatlan zenekar rázenditett az egyik legszebb Strausz-féle keringőre.

„Kedvencz keringőd!" szólt halkan Zenaide unokanővéréhez. „Oh, ez a szörnyeteg!"

Ebéd előtt frisitőket szolgáltak föl, azután a herczeg az egész társasággal megindult, hogy ujonnan berendezett pompás termeit bemutassa.

Természetesen mindenki el volt bájolva. A lorgnonnal fölfegyverzett grófné elmondatta magának azon családtagok történetét, a kiknek képei a falon függöttek, mialatt a gyermekek a drága butorokat, a ritka és csodálatos különlegességeket szemlélték. Azután a herczeg fölvezette a társaságot az első emeletre; ott is mindent megnéztek a legnagyobb teremtől a legkisebb szobáig. Végül a herczeg egy kulcsot vett elő és nem minden zavar nélkül fölnyitott egy ajtót és a nyitott szoba küszöbén állva maradt.

„Bocsánatot kérek hölgyeim, ez az én szobám, de jelenleg nem lakom benne, belépheznek."

A csodálkozás kiáltása hangzott minden ajakról. A szoba halványkék bársonynyal volt boritva, a függönyök nagy gyöngyökből készült bojtokkal voltak megerősitve. Egy vert ezüstből készült igen nagy ágy elveszett a sok angol csipke és kék selyem közt. A lábszőnyeget fehér, nyirott bárányhőr képezte. A többi tárgyak mind ezüstből és sèvresi porczellánból voltak.

A gyászistentisztelet.

A templom kapuját fekete posztó diszité. Két oldalt Jankainak „Imádkozzunk" czimü verse volt kifüggesztve. A főoltár alatt volt felállitva a katafalk. A fekete bársonnyal födött mennyezet alatt diszes koporsó volt elhelyezve, melyen egy feszület, egy honvédcsákó, kard s nemzeti szinü kardöv diszlett. A koporsót 40 fehér és 13 fekete viaszgyertya vette körül. A katafalk előtt a 13 vértanu arczképe volt felállitva, körülötte pedig fekete posztó szőnyegen az egyes helyi és idegen testületek, továbbá a magánosk által küldött koszoruk feküdtek. Ott volt a szegedi tanitóegylet koszoruja, a budapesti egyetemi polgárok gyönyörü babérkoszoruja e feliratta: „1886. október 6. A nemzet vértanuinak — a budapesti egyetemi polgárok." Ott láttuk továbbá még a következő koszorukat: „Marosvásárhely sz. kir. város polgársága — az aradi vértanuknak"; „A kolozsvári tud. egyetem ifjusága — a nemzet vértanuinak"; (piros-kék szalaggal); „A pesti magyar munkások — a tizenhárom vértanunak"; „Az aradi szintársulat — az aradi martyroknak"; „Pankota polgári olvasó köre — a vértanuknak"; „A szegedi 1848/9-iki honvédegylet — a hős vértanuknak"; „A nagykikindai honvédegylet — a 13 vértanunak". — A magánosok közül a következők küldtek koszorut: Barabás Julcsa, Czigler István, özv. Ortutai Magdolna, Simon Anna, Ventzel Mihályné, Szabó Zsigmond, id. Kézsmárki István (kettőt), özv. Scherfenéder Borbála, Kohut Józefin, dr. Mülek Lajosné, Szüts Rozália, Kabdebo Kálmánné, Varjassy Józsefné, Pávisits Józsefné, „Hadász-egylet", az „aradi munkások", Vangyel Vilma, Tóth Jánosné, Dénes Vilma, Beke Vilma, Gantner Terézia, Gantner Katalin.

A katafalk körül a szent miseáldozat alatt a hadász-egylet képviselői állottak kivont karddal; balról a honvédegylet tagjai Lukácsy Miklós elnök vezetése alatt, ki diszmagyarban jelent meg, továbbá a kolozsvári ifjak küldöttsége s végül Csutak fekete diszbe öltözött emberei, kiknek mindenike egy-egy diszes emlékpajzsot tartott, az egyes vértanuk neveivel.

A templom ez alkalommal zsufolásig megtelt. A megjelent testületek és küldöttségek közül a következőket jegyezhettük fel: Ott volt a megyei tisztikar Ormós alispán kir. tanácsossal élén, a városi tisztikar Salacz Gyula kir. tan. polgármester vezetése alatt, a jószágigazgatóság tisztviselői Végh Aurél kir. tan. jószágigazgatóval és Borosnyai pénzügyminiszteri titkárral; az államvasutak üzletvezetőségét Pekár főnök, a gymnasiumi és reáliskola tanári karát Kuncz Elek, a községi tanitókat és tanitónőket Máday Mátyás, a képezdei tanárokat Kerner Péter, a ker. académia tanári karát Révész, az adófelügyelőségi tisztikart Drahoturszky helyettes adófelügyelő, s a kir. törvényszéket Avarffy Karoly helyettes elnök vezette.

A magyar nyelvterjesztő egylet, a ha-

Október 6.

Ma ünnepelte meg Arad hazafias lelkületü közönsége a közel és távol vidékről érkezett vendégekkel együtt a magyar nemzet és Arad városa gyászünnepének október hatodiki évfordulóját. Városunk polgársága minden ilyen évforduló alkalmával fényes bizonyságot tett hazafias érzületéről, de ily imposans ünnepélyt, az óriási számban összegyült közönségnek ily határtalan lelkesedését a vértanuk szentelt sírhalma előtt — még nem láttuk sohasem. Messze vidékek lakosai küldtek kegyeletük jeléül diszes koszorukat, s városunknak is minden testülete, hatósága képviselve volt az ünnepélyen, hogy a tartozó kegyelet adóját lerójja.

A középületek s számos magánházon fekete gyászlobogót lengetett a szél, s az utczák és közterek már kora reggel telve voltak ünneplő, gyászoló közönséggel.

Az ünnepélyességek lefolyásáról a következő részletes tudósitást adjuk:

„De herczeg, ilyen ostobaság!" kiáltott föl akaratlanul a grófné. „Hisz ez a szoba szőkének való! Ön, a mint én tudom, nem szőke!" folytatá nevetve.

A herczeg tekintete Vasszilisszára esett, a ki csakugyan ezen fényes keret számára látszott teremtve lenni. . . A grófné egy indulatos mozdulatot tett és kiment a szobából.

„Herczeg, ez bámulatos!" szólt kevésbé barátságos hangnyomatékkal, — „de azért mégis tisztára ostobaság!"

A szegény herczeg belekeverőzött ama bocsánatkérésekbe, melyeket Zenaide annyira nevetségeseknek talált és a társaság lement ebédelni.

Az ebéd a házberendezésnek megfelelőleg fényüző volt. A huszonnégy emberből álló zenekar, melyet a háziur maga válogatott össze, maga tanitott be és fizetett, az ebéd ideje alatt folyton Vaszilissza kedvencz darabjait játszotta.

A grófné kételye csakhamar eloszlott; figyelmét a fiatal leányra forditotta:

Ez azonban mitsem gyanitott; ártatlansága elfogulatlanná tette őt. A herczeg hódolatát gyengéd figyelemnek tekintette, a mely közvetve a nénit illeti.

Két óra lefolyása után mindenki kezdte magát többé-kevésbé unni, a nélkül, hogy bárki is a valódi okot kitalálta volna. A grófné azon ürügy alatt, hogy még nyolcz órai utat kell tenni, kocsijának előállását kivánta.

A szegény Bájos herczeg boszankodott, hogy nem nyilt alkalma szive hölgyének bizalmasan egy szócskát mondhatni. Midőn a társaságnak üvegházában növelt ritka virágokból bokrétát nyujtott át, félénken közeledett és kérdé:

„Kisasszony, szereti a kék szint?" Eközben fehér rózsákból kötött bokrétát nyujtott át.

„A legkedvesebb szinem", válaszolt a fiatal leány ártatlanul.

A herczeg egész éjjel és a következő napokon mindig e szavakról álmodozott.

A grófné szintén . . . csakhogy egészen más okból.

(Folyt. köv.)

Lapunk mai számához egy fél ív melléklet van csatolva.

dász-, hadastyán-, s a két tüzoltó-egylet tagjai zászlójuk alatt jelentek meg, ugyszintén a pinczér-, munkás- és betegsegélyző-, izr. temetkezési-, izr. kiházasitási és első aradi betegsegélyző-egylet tagjai is.

Képviselve voltak továbbá a kereskedelmi és iparkamara Bing Vilmos alelnök, a Lloyd-társulat Pollák elnök és Böhm titkár, az ipartestület Fikker elnök, Kristyory alelnök, a catasteri hivatal Rónay felügyelő, a casino-társulat Dániel László, a kir. ügyészség, Parecz György kir. ügyész, a honvéd-tisztikar Tarczaly Dávid százados és Firek Gyula hadnagy, a zsidó hitközség Hirchmann József, a tornaegylet dr. Robitsek Ágost, a magyar biztositó társaság Dániel Endre s az ujaradi tüzoltókar Ternajgo Caesar főparancsnok által.

Végül még ott láttuk Simay iskolafelügyelőt, Kornay Károly kir. közjegyzőt, Müller Károlyt a függetlenségi párt elnökét, Ferenczy Gedeon ref. lelkészt, Rosenberg Sándor főrabbit, Rozsnyay Mátyást a szabadelvü párt elnökét, Antalffy Endrét, Árkay Kálmánt s még számos városi képviselőt.

A szentmise-áldozatot főt. Jánossy Demjén rendfőnök végezte fényes segédlettel. A mise alatt a rendes templomi zenekaron kivül a szinházi zenekar s több mükedvelő szolgáltatta a zenét. A magánénekrészeket Kövér Gáborné, Szegáll Gabriella, Vértessy Andor és Nagy Sándor énekelték. A mise végén pedig a szinházi énekkar adott elő egy vocal-gyászdalt.

A templomi ünnepély bevégeztével a közönség ünnepélyes menetben a vértanuk kivégeztetési helyéhez vonult ki. A menetet lovasrendőrök nyitották meg. Utánuk kettős sorban 16 diszbe öltözött pajzshordó következett, majd a tüzoltó-zenekar, mely kifelé menet gyászindulókat játszott. A zenekart a két tüzoltó-egylet, majd a honvédegylet tagjai követték, gyászfátyollal boritott zászlójuk alatt. Sorba következtek ezután a hadastyán-, hadász-, pinczér- s a különböző munkás-egyletek tagjai, mindannyian egyleti zászlójuk alatt. A menetben ezután a kolozsvári küldöttség következett diszes koszorujával, majd Marosvásárhely polgárságának küldötte, továbbá a pankotai olvasókör megbizottja, Balogh László a budapesti munkásegylet küldötte az egylet koszorujával s végül Báthory Gábor a debreczeni honvéd-egylet küldötte szintén diszes koszoruval. A menetet a közönség beláthatatlan sora zárta be.

A vértanuk sirjánál.

A vértanuk siremlékénél szintén óriási közönség várta már a menetet. Két oldalt kordon volt felállitva, de ez, valamint a kivonult rendőrök sem voltak képesek csak egy kis szabad teret fenntartani. A szobor virágbokrétákkal és megszámlálhatatlan koszorukkal volt ellepve. Közvetlenül az emlékkő mellett egy öreg honvéd tartotta a fekete fátyollal eltakart 49-iki zászlót. Miután az aradi dalegylet a szózatot elénekelte, Lukácsy Miklós mint a honvédegylet elnöke lépett diszmagyarban a szobor elé s lelkes hangon mondá a következő üdvözlő beszédet:

„Igen tisztelt vendégeink!

Önöket, kik eljöttek a távolból, hogy hazafiui érzelmüknek, a mai gyász-emléknapon kifejezést adjanak, üdvözlöm az aradi honvédegylet nevében e helyen, mely szabadságharczunk hadvezérének vértanui halála által a magyar nemzet szent helyévé lett.

Az aradi lelkes ifjuság buzgólkodása folytán ezen szerény emlékkő jelzi a hős tábornokok halálának helyét, — olyan igénytelen, — mint a milyen az ő követelményük volt a magyar nemzettel szemben, melynek szolgálatában éltök utolsó leheletéig hiven és önfeláldozóan teljesitették hazafiui kötelességüket.

Ha önök rövid néhány év mulva, akár esetleg, akár hasonczélból mint most, jelenlétükkel városunkat ismét megtisztelendik, akkor a jó Isten segedelmével ott városunk szabadságterén már látni fognak egy a magyar nemzet méltóságának, s a kiszenvedett hős hadvezérek tetteinek megfelelő érczemlékszobrot. De ez csak jelképe lesz a lefolyt történeti nagy eseményeknek, mert e hely szerény emlékkövével, — a hová önnök ma eljöttek, — mindaddig, mig egy magyar fog élni e földön, ez lesz a hazafias érzelmü zarándokok végczélja.

Vigyenek tehát önök magukkal zarándoklásuk ereklyéjeként, e helyről egy maroknyi földet, ültessenek abba örökzöldet, s áztassák a hála könyeivel, ekként alkotván meg a távolban fiuról fiura és unokáról unokára szálló hervadhatlan emlékét azon hősöknek, kik éltükkel és vérükkel pecsételték meg a népjogra fektetett alkotmány- szabadságlevelét, s a kiknek ezért áldott emléke mindörökké éljen!“

Az e beszédet követő hangos éljenzés lecsillapulta után Jankay József szavalta el ódáját, mely a következőkép hangzik:

Jertek a Golgothára!

Az Isten-ember örök szép tanában —
Mint éltető nap, ég a szeretet.
Az elhagyott tekintsen égre bátran,
Tekintsen égre, ki nem szeretett:
És lelke szomját e fény oltja el.
S ha szeretettől duzzad a kebel:
Emlékezzetek a szent keresztfára,
S imára jertek Magyar Golgothára!

Óh mily boldog, ki lelke szomjazásán
Szeretetforrást a földön talál.
Ezerszer boldog, kit — az égbe szállván —
Nem rombol össze az örök halál.
S a szeretet ha mérhető lehet:
Legmélyebb a szent hazaszereret,
Ez itt legfénylőbb gyöngye, büszke vára:
Jertek, jertek a Magyar Golgothára!

Hős bajnokok, ti jertek első sorban!
Gyászban borongva élet alkonyán,
Ti rajtatok a legkeserübb sors van:
Ily elhagyatva, árván, mostohán.
Anyátok jó, csak társa mostoha,
Karján nem volt s nem lesz boldog soha!...
Koldusboton bár kéregetni járva,
Jertek, jertek a Magyar Golgothára!

Első sorban ti jertek zászlótokkal,
Dicsőséget mely nem rég hirdetett,
S azóta csak gyászt, csak mély bánatot vall
Egy átkozottan törpe kor felett.
Magyar dicsőség foszlány váza Te,
A legvégsőt, lelked leheld ide,
S innen tekints az örök éjszakára,
Oh jer honvéd a Magyar Golgothára,

És jer ifjuság, a mely napvilágot
A börtön éjén nem láttál soha!
Hisz téged, miht zárva nyilt virágot
Szabadság napja mig el nem vakit —
Itt nyil szeretet, a remény a hit,
S büvös varázs e szentelt légkör árja —
Jer ifjuság a Magyar Golgothára!

Jertek honfiak, jertek honleányok!
S hozzátok el a kedves gyermeket!
Itt a megváltás hőn mosolyg reátok:
Az üdvözitő hazaszeretet.
És kelve az agg végimára itt:
Megkönnyiti a föld nagy álmait.
Isten, szabadság s haza szent szavára
Oh jertek, jertek Magyar Golgothára!

És a ki eljött, s itt van bánatával:
Minden keservét, bűját hagyja itt! —
Hol a hősök nagy lelke égbe szárnyal,
Hol fölbitózták nagyok nagyjait,
S vegyen helyette mély lélekzetet,
S keblébe száll a hazaszeretet.
Az isten őt is, a hont is megáldja:
Nem jár hiába senki Golgothára. —

A szavalat után az ünnepi emlékbeszéd következett, melyet a honvéd-egylet felkérésére Tiszti Lajos mondott gyakori éljenzések által félbeszakitva.

Az ünnepi beszéd a következő:

Kedves bajtársaim! t. polgártársak!

A meghatottság s mély kegyelet hódolatával vonultunk ki ismét e helyre, hol végtelen sokat szenvedett hazánk leáldozott dicsőségének utolsó sugarai tüntek le ama sötét rémes éjbe, mely harminczhét év előtt e napon szeretett hazánkra ráborult. Mint fényes sugár érintésére Memnon szobra panaszosan megzendül, ugy sajog és jajdul föl ujra meg ujra e nap emlékén szivünk, hogy a magyar vitézseg és hazaszeretet láthatárán megjelent ragyogó meteorok csodás fénye itt aludt ki s a borongó homály, mely utánuk fenmaradt, még máig sem akar, nem bir eloszolni!....

A szabadság legnagyobb 13 hősének vérétől megszentelt e helyen, gyászos emlékek sulya nehezedik bánatos lelkünk szárnyaira, mely most inkább mint valaha vissza-vissza szállni késztet a multba, hogy fényükön elmerenghessen az oly kétes jövő fölött csüggedő jelen s a dicsőség verőfényes napjain fölmelegedjék az önzése s kishitüségében összezsugorodott utónemzedék.....

Azért tisztuljon meg lelkünk ez órában a gyarlóság salakjától, szabaditsuk ki magunkat a hálátlan pártviszály békólból, mert itt e téren a legönzetlenebb honszeretet templomában vagyunk, melynek oltáránál a magyar vitézség s becsület apostolai vértanuságot szenvedtek! kiket a távolból a hálás kegyelet vezérelt ide, tekintsék meg jól e helyet s ne felejtsék, hogy itt olták ki életét azoknak, kik győzelemről győzelemre vezették harminczhét év előtt a magyart, kiket diadalmas hadistenekként tanultunk csodálni és szeretni. Hadd vonuljanak el az ő lelki szemük előtt Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Dessewffy Aristid, Sveidl József, Pöltenberg Ernő, Lahner György, Knezich Károly, Aulich Lajos, Török Ignácz, Nagy Sándor, gróf Leiningen Westerburg, b. Vécsey Károly és a rettenthetlen Damjanits dicső alakjai. Hangozzék föl emlékezetükben a győzelmes csaták zaja, a trombiták riadása, az ágyúk dörgése ... s aztán kisérjük el eme hősokat a bitófa alá, hol fenséges büszkeséggel halnak s dicsőülnek meg a magyar név becsülete s a szabadságért.

Oh mert szükségünk van lelkesitő példájukra! A megernyedt hazafiság, a jelen nyomoruságaink fojtó légkörébe tündöklő fényoszlopként világit be az ő dicső emlékük, s kik oly szegények vagyunk a jelenben valódi nagyférfiak- s hazafiakban, csodálattal tekintünk vissza rájuk, kiket életük s meghalásuk örök eszményképeinkké avattak!...

Azért gyültünk a legnemesebb honfiui erények Golgothájára, s lelkileg velünk van ma egész Magyarország, hogy ország világ előtt ünnepélyesen manifesztáljuk, hogy értsék meg ugy e haza határain belől, mint kivül: hogy él itt egy nemzet, mely több nemes vért áldozott a szabadságért, mint bármely nép Európában, melynek századok óta legjobb fiai estek áldozatul azon magasztos eszméknek, miket más polgárisult nemzetek is csak sejtelem, szerüleg éreztek, — mely ép ugy a kereszténység, mint a szabadság zászlóját már egy évezred óta magasan lobogtatja, s mely a pártviszály tusáiban ha minden egyébről megfeledkezhetnék is, de a nemzeti vértanuk iránti leghálasabb kegyeletet szent ereklyeként őrzi keblében mindenha...

Azon eszme és érzés, mely ma minket itt ismét összehozott, a mi várunk és erősségünk, melyet ármány vagy hitegetés be nem vehet. A jelent elrabolhatják tőlünk ideigóráig, a létért való keserves anyagi és társadalmi küzdelem iszapos hullámai sok nemes aspirationk virágát elborithatják, de azt, a miért vértanuink lelkesültek, amiért küzdöttek s meghaltak: Magyarország szabadsága s állami függetlensége, azt kebleinkből ki nem irthatják, vagy hogy arról bármiféle körülmények között véglegesen lemondjunk, annyira honfiui érzékünk soha el nem tompulhat, — mert az Vesta lángja gyanánt lobog szivünk- s elménkben s lobogni fog, mig magyar lesz e földön s e szavak: Haza és Szabadság értelmüket nem vesztik...

Szent hagyomány nekünk a 13 hős vértanusága, melyet minden igaz hazafi jól átért s melynek foganatositása, megvalósitása az utánuk következett s következő nemzedéknek válik kötelező feladatává, mely hirdeti s folyton hirdette ez ország ifjusága, egy szebb nemzeti jövő reményteljes zálogának: hogy a magyar, ha kell, meg tud halni alkotmányos királyáért, de épp ugy tud küzdeni s meghalni, ha kell, hazája szabadsága s függetlenségeért is!...

Ezen eszme az, melyért a tizenhárom a vértanuságot szenvedte, ez él ama szellemi és politikai küzdelemben, mely a szabadságért szüntelenül vivatik s mint a catalauni sikon a hunok éjjel tovább harczolt árnyai, velünk küzd az ő szellemük s emlékük, s velünk leend, ha a hazát s szabadságát ismét vész fenyegetné.

S borul a láthatár mindenfelől. Észak barbár zsoldosai mind merészebben fenyegetik fegféltettebb kincseinket: nemzeti létünk s államiságunkat. De itt, a vértanuinktól megszentelt e földön hangoztatjuk fölemelt fővel a lánglelkü költő szavait:

„Ha majd beköszönt a sötét zivatar
S áthangzik a szó: előre! a halálba
Ott lesztek: a vértanuk árnyai mind
A szentlobogókra kiszállva.
Hős szellemetek lesz ott a vezér,
Mely győzni tanit, vagy halni hazánkért!
S boldog lesz a hon, s ugy teljesülend,
Amit a magas Égtől imánk kért!“

Legfényesebb emlékeink s gyászunk, ünnepelt s megsiratott vértanuink! itt e szent helyen, hol a hazának oly drága életetek oly kinos véget ért s mindenütt e hon térein, legyetek e mai napon s mindenkoron áldva s dicsőitve Magyarország minden hű fiától! Lelkünk egész hevével kérjük a népek Istenét, teljesedjék be valahára szivetek egykori imaszerü vágya, melyért életeteket áldozátok: legyen viruló s dicső e hon! A testvéries egyetértés égi kapcsai fűzzék össze különböző ajku s felekezetü népeit, a polgári erények hervadatlan virágai dusan tenyészszenek e drága földön, melyet annyi nemes vér öntözött!

Egy ohajtás, egy ima törjön föl e szent helyen szivünk mélyéből: Isten áldja s tartsa meg szeretett hazánkat s azzal sorsában összeforrt alkotmányos királyunkat!!

Az emlékbeszédet követő tetszészaj lecsendesülte után Incze Béla a kolozsvári egyetemi kör elnöke tette le a szoborra a kolozsvári egyetemi ifjuság koszoruját a következő lendületes beszéd kiséretében:

Gyászolni jöttünk azoknak gyászünnepére, kiknek halálát egy nemzet gyászolja. Könyüt hullatni azoknak sirjára, kiknek elhullását meg nem sirathatja egy nemzet könyüárja. Leborulni a sirra, mely egyszerre ásatott a nemzet sirjával, hogy annak életével együtt fényét, diadalmas hadseregének virágját, a tizenhárom hős tábornokot sötét enyészettel takarja.

Dicstelenné akarták tenni halálukat és dicsővé lett az; a szent szabadság vértanui, a nemzet szenteivé váltak. Megsemmisiteni akarták babérszerzette hős nevüket, és örökkévalóvá tette azt a nemzet kegyelete, a világ csodálata.

Oh nem sötét, elhagyott a hősök sirja! De örök fénye tör ki belőle a tényes napoknak! oh nem néma e sir! De lángszavakban hirdeti a népek legszentebb jogának szerelmét, s a legnagyobb polgár erényt: a hazának szeretetét.

E fényt látni, e beszédet hallani jöttünk e szent sirhoz. Eljöttünk .. hogy e helyen, hol a légbeszáll tizenhárom félisten szelleme lebeg körül, lehellete vegyül, e nagy Pantheon oltárlépcsőjére borulva szent, örök fogadást tegyünk, hogy elmondjuk: Nemzetünk dicső vértanui im halljátok eskünk szavát: Azt az egy édes hazát, melyet ti ugy szerettetek, melynek védelméért meghaltatok, mi is ugy szeretjük, fogjuk szeretni mindig, s ha kell tudni fogunk meghalni érte, mint ti meghaltatok, örökké halhatatlanok.

E koszoru pedig, szivünk kegyeletéből fonva legyen örök dicsőségtök gloriájának egyik sugara.

Midőn a beszéd elhangzott Issekutz Aurél a kolozsvári jogászsegélyző egylet elnöke lépett a szobor elé s férfias hangon folytonos tetszés között szavalt el egy csinos ódát Kovács Sándortól.

A következő szónok dr. Barabás Béla volt, kit a budapesti egyetemi polgárság kért fel a leküldött koszoru letételére s ki e megbizatásnak egy rövid lelkes beszéd kiséretében eleget is tett.

Kerekes Sámuel a maros-vásárhelyi polgárság megbizottja a következő szavakkal tette le küldöinek diszes koszoruját:

„Marosvásárhely sz. kir. város polgársága nevében helyezem ezen szerény cserkoszorut az aradi vértanuk siremlékére.

A Bem-szobor bizományosai, a székely vértanuk emlékkövének őrzői, a székelyfőváros hazafias érzületü polgárai, a kegyelet adóját kivánták leróni ezen emlékkoszoru által a nemzet gyászravatala előtt, a 13 vértanu obeliszkjénél.

A hazaszeretet templomában, a kegyelet oltárán örökre él a szabadsághősök, az elvérzett martyrok neve, melyze a nemzeti geniusz tüzte fel a halhatatlanság hervadhatatlan koszoruját.

A kard kiesett a szabadsághősök kezéből; a fő aláhullott a nemes keblekről; de a lélek kitört az eltiport porhüvelyből és eget kért; az eszme áttört a sötétség éjszakáján, a hazafias érzület megalkotta az eszme diadalát, melyből a nemzeti közszellem ünnepet áldozott az aradi vértanuk emlékezetének.

A martyrok kiszenvedett porait a haza földében szétszórta az enyészet szele, de az eszmét meg nem ölhette a sötét kor fojtó szelleme, az általuk képviselt eszméket, a szabadság, egyenlőség és testvériség igéit megőrzi a nemzedék, s mig „magyar él, Buda áll“ örökre élni fog a nemzeti kegyelet oltárán az aradi vértanuk emlékezete!

Balogh László a budapesti munkásegylet küldötte rövid, de lelkes beszéd mellett tette le a fővárosi munkásegylet koszoruját. Báthory Gábor a debreczeni honvédegylet, Boránd az aradi szintársulat, Kristyóri az aradi ipartestület nevében és dr. Barabás a pankotai olvasókör, a budapesti munkásegylet igazgatósága és a szegedi honvédegylet megbizásából tett koszorut a vértanuk sirjára.

Ezután ugyancsak Barabás Béla olvasta fel az érkezett táviratokat is és pedig első sorban a budapesti egyetemi polgárok táviratát, melyet a közönség zugó éljenzéssel fogadott s a mely a következőleg hangzik:

„A budapesti egyetemek polgárai nehéz szivvel mondtak le azon tervükről, hogy október 6-kát Aradon ünnepelhesse. — De ha nem lehetünk is ott, lelkünk ott van, és együtt érez önökkel. — Érezzük a fájdalmat, s szivünk elszorul, jog- és igazságérzetünk fellázad, midőn a tizenháromra gondolunk. — Még akkor is, midőn elleneink diadalittasan vérben gázoltak, a tizenhárom volt az óriás, amazok a törpék. — Ölték testünket, s a szellemet is, de a nemzet mégis áll. — Ünnepeljetek helyettünk is, mert veletek érez minden magyar. — A kegyeletes emlékezes e nagy napján szivből üdvözölnek — A budapesti egyetemek polgárai.“

A kassai jogakadémia ifjusága a következő táviratot küldötte:

„A kassai jogacadémia polgárai a nagy nemzeti gyászünnep évfordulóján legélénkebb részvétüknek kifejezését küldik a martyrok városába. Az academiai ifjuság nevében: Blanár Mikéta Bálint.“

A lembergi lengyel honvédek távirata a következőleg hangzik:

„A dicső aradi vértanuknak szomoru emléknapon illő tiszteletet küldünk közös bajtársaink nevében: Smalanoski Gyula, Wimpiller Sándor, Kalika Károly lengyel honvédek.“

Küldött még táviratot a budapesti pinczéregylet is. Igy hangzik:

„Hazánk vértanuinak gyászos emléknapján fogadják kegyeletes tiszteletünk kifejezését. Ihász György, a „Vendéglősök Lapja“ szerkesztője, Sztanoj Miklós, a pinczéregylet titkára.“

Ezután még az aradi dalegylet énekelte el a hymnuszt, melynek elhangoztával a közönség hazaoszlott a lélekemelő ünnepélyről, melyhez hasonló e holyen nem folyt le s melynek rendezéseért valóban elismerés illette a honvédegylet buzgó elnökségét s az ifjusági hetes bizottságot s különösen annak fáradhatlan titkárár dr. Barabás Bélát.

A közebéd.

Az ünnepélyességek végeztével a Pohl vendéglőjének földszinti éttermében körülbelül 50-en ebédre gyültek össze. Ott láttuk Lukácsy Miklóst a honvédegylet elnökét, Rozsnyay Mátyást, Müller Károlyt, Barabás Pétert, ifj. Kristyory Jánost, a kolozsvári ifjuság küldöttségét, Balogh Lászlót a budapesti munkásegylet megbizottját, Kerekes Sámuelt a marosvásárhelyi polgárság küldöttét. stb. stb.

Az első felköszöntőt Lukácsy Miklós mondotta. A honvédegylet nevében is köszönetét fejezve ki a különböző városok küldötteinek, kik megjelenésükkel és közreműködésükkel lényegesen emelték az ünnepély fényét és jelentőségét.

Incze Béla Lukácsy Miklóst és Barabást köszönté fel, mint a kiknek legnagyobb részük van az ünnepély rendezésében.

Kerekes Sámuel egy hosszab„ hévvel előadott beszéd után a honvédegylet felvirágozására emelé poharát.

Balogh László Arad város hazafias érzelmü polgárságát élteté, Issekutz Aurél pedig nagy hatással Kossuth Lajost köszönté fel. E toasztot a társág állva hallgatta végig s végén lelkesen megéljenezte.

Barabás Béla a budapesti egyetemi polgárságot, Kerekes Sámuel versekben az ifjuságot, E. Illés László a székely nemzetet s annak itt levő képviselőjét Kerekest, Kerekes Marosvásárhely nevében Arad városát, Kristyory János a budapesti munkásokat és iparosokat s itt levő képviselőjüket Balogh Lászlót köszönté fel, mig Rozsnyay Mátyás az egyetértés szellemére, Issekutz a sajtóra, Balogh az erdélyi vendégekre, Müller Károly Tiszti Lajosra, mint ünnepi szónokra, Lukácsy Miklós Barabás Bélára, Tiszti Lajos az egyetemi ifjuságra, Zboray Miklós a két egyetem hazafias összeműködésére, Kerekes Csepreghy Mihályra, mint a hetes bizottság elnökére, Barabás ugyancsak Csepreghyre, mint fáradhatlan rendezőre üritié poharát.

Kerekes Sámuel rimes felköszöntői mindig általános hatást keltettek s a társaság általában mindvégig lelkes hangulatban maradt. Étel-ital kifogástalan volt.

Diszelőadás a szinházban.

Este a szinház ünnepi közönséggel telt meg. Dobsa Lajos „V. László“-ját adták nagy fénynyel és hatással. Krecsányi mindent elkövetett, hogy e végtelen rossz darab ne rontsa a hangulatot, a mi, ugy a hogy, sikerült is neki. Jobb lett volna különben nyugodni hagyni a holtakat s nem hurczolni elő e férczmüvet a lomtárból, a hová régóta eltemették. Az előadásra szinházi rovatunkban még visszatérünk.

VÁROSI KÖZÜGYEK.

Az októberi közgyülés sorrendje.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1886. évi október hó 13. napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyülésben tárgyalás alá veendő ügyek sorrendje:

1. Polgármester havi jelentése.
2. A nagymélt. m. kir. belügyminisztérium rendelete ifj. Urbányi Béla pénztári ellenőr választása ellen Radován György és társai által beadott felebbezésre.
3. U. a., mely szerint megengedi, hogy a f. évi városi költségvetésben az épületek fentartásánál felmerült 419 frt 81 krnyi többlet-kiadás a rendkivüli kiadásokra felvett összeg terhére kiutalványoztathassék.
4. U. a. az „ebtartásról“ alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.
5. U. a. a városi bormérési illeték fölemelése iránt hozott közgy. határozat feloldása tárgyában.
6. Bizottsági jelentés a városi köz- és árva-pénztár megviszgálásáról.
7. A tanács jelentése az Arad-csanádi egyesült vasutak társulata által 2504 □ öl üres marosparti telek átengedése iránt tett ajánlat tárgyában.
8. A tanács jelentése az 1887. évi városi közköltségvetés tárgyában.
9. A polgármester előterjesztése az ivóviz kérdésében javaslattételre kiküldött bizottság ujra választása iránt.
10. Arad sz. kir. város alsófoku kereskedelmi iskolai bizottságának jelentése a lefolyt 1885/6. iskolai év mozzanatairól.
11. A tanács jelentése az adófelügyelőség által f. évi augusztushóban elő- és leirt állami adók után esedékes községi adó elő- és leirása után.
12. U. a. az adóügyi osztálynál alkalmazásban levő végrehajtóknak drágasági pótlék iránt beadott kérvényére.
13. U. a. a Rákóczy-utcza szabályozása tárgyában.
14. U. a. a párisi kölcsönösen segélyző magyar egylet fölhivására az egylet által Párisban venni szándékolt ház vételéhez 100 forinttal való hozzájárulása iránt.
15. Arad sz. kir. város biráló választmányának jelentése a városi legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1887. évre érvényes névjegyzékének végleges megállapitásáról.
16. A polgármester jelentése a laktanyák átalakitására felvett 13000 forint kölcsönt tárgyazólag.
17. A tanács jelentése Rajta György által fegyver-utcza 13. sz. a.; Megyesi Ödön által S.-határ-utcza 12—13 sz. a.; Hack és Vollák Erzsébet-utczában, Schönberger Mihály által Gáj, csorda-utcza 10. sz. a.; Franz Károly által Kossuth-utcza 10. sz.; Figus Adolf által választó-utcza 4. sz. a.; Zsák Anna által Lipót-utcza 11. sz. a.; Vér Mihályné által sarló-utcza 18. sz. a.; Lifka Kalalin által őz-utcza 9. sz. a.; Drummer Ferencz által kapa-utcza 48. sz. a.; idősb. Kishalmy Ferencz által háros-utcza 2. sz. a.; Wiedermann Vilmos által radnai-utcza 27. sz. a.; Eckstein Györgyné által Zsófia-utcza 9. sz. a. telkén épitett uj épületek községi adómentessége tárgyában.
18. A tiszti ügyész jelentése Kiss Jánossal 40 hold városi föld bérlete iránt, Barkó Ferenczczel a Kossuth-utczai iskolai épület alatt levő pincze bérlete iránt. Klein Lipóttal a kocsiut kiövezéséhez szükséges 6000 drb köbkő szállitása iránt, Mayer Gavrillával a vasuti indóháztól a sárga korcsmáig terjedő utvonal megkavicsolása iránt, Pichler Jakabbal a kurticsi utra szükséges kavics kihordása iránt kötött szerződések jóváhagyása tárgyában.
19. A 13 vértanu szoborbizottság jegyzőkönyve a szobormunkálatok előhaladásáról.
20. Fratricsevics Mária kérvénye szülésznői oklevelének kihirdetése iránt.
21. A gazdasági szék jelentése a Barbusdülőbeli 40 hold bérbeadása iránt tartott árverés eredményéről.
22. A polgármester jelentése az aradi kereskedelmi iskola szolgájának, a városi nyugdijintézetbe való felvétele iránt.
23. U. a. a törvényhatósági bizottságból f. év végén kilépő választott törvényhatósági bizottsági tagok helyeinek betöltése iránt teendő intézkedésekről.

Institoris Kálmán,
főjegyző.

Külföld.

Kaulbars mentegetődzése. Az orosz kormány sophiai ügyvivője Kaulbars tábornok, megindult jelzett körutjára. A Havas-ügynökség erre vonatkozólag azt jelenti, hogy levelezője nehány órával a tábornok elutazása előtt beszélgetett vele, s a következőleg nyilatkozott: „Jelenlétemet a tegnapi népgyülésen különbözőképen fogják magyarázni. A valóság az, hogy én egész nyugalommal állitottam össze otthon utazásom programmját, melyet Bulgáriában a czár megbizásából teszek, midőn azt jelentették, hogy a gyülésen egy orosz alattvalót sulyosan megsebesitettek. Nehogy a conflictus nagyobbá váljék, elhatároztam, hogy helyszinére megyek és személyesen beszélek a tett inditóival. Midőn odaértem, a csoportok már szétoszoltak volt. Intettem a tömegnek, hogy jöjjenek közelebb, mert beszélni akarok hozzájuk. Áthaladtam a tömegen, s miután szemükre lobbantottam tettüket, felhasználtam az alkalmat, hogy megmagyarázzam nekik, hogy miért kivánja Oroszország a választások elhalasztását és a katonatisztek föltétlen szabadon bocsátását. A kormány mind a két pontot határozottan visszautasitotta. Ez megtörtént. Én azonban tudni akarom, vajjon a vidéken ugyanily szellem uralkodik-e. Utazásom ennek megállapitása czéljából történik. Mindenütt össze fogom hivni az előkelőbb és kiválóbb személyiségeket és ugyanazt fogom előttük egész egyszerüen ismételni. Oroszország sem a választásokat, sem a nemzetgyülést nem fogja elismerni.“ Végül kijelenté Kaulbars, hogy ő nem fél az ellenséges tüntetésektől, ha azonban tettlegesen támadnák meg, csakhamar itt volna **száezer ember.**

Folytatás a mellékleten.

Az osztrák-magyar-német szövetség. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ szembeszáll a „Pester Lloyd“ véleményével, mely az osztrák-magyar-német szövetséget mindenkor Magyarország érdekeinek való föltétlen alárendelés szempontjából tekinti. A „Nordd. Allg. Ztg.“ szerint a szövetségek tartósságának biztositéka abban áll, hogy nem a parlamentekkel és a sajtóval köttetnek, hanem kifejezői az uralkodók személyében megtestesitett országok barátságának. Azok a nehézségek, melyekkel Angolország találkozik a hatalmakkal való állandó viszony létesitésében, főként a parlamenti többségek változásából származó bizonytalanságból erednek. Németországnak, mely szilárd kezességet nyujt külpolitikája állandóságát illetöleg, biztositva kell lennie, hogy a külügyi viszonyok függetlenek a publicistica és a parlamenti többségek álláspontjától. — Mi nekünk — jegyzi meg erre a „Nemzet“ — nem nagy kedvünk telik ebben az egész hercze-hurczában a német szövetség körül. De mert a németországi félhivatalos lapok nem tágitanak e kérdés ventilálásától, csak annak constatálására szoritkozunk, hogy a német szövetség s az ahoz füzött érdekek megvédelmezéseért Magyarországon senki sem tett annyit, mint a parlamentarismus s a higgadt közvélemény. Németországon ezek szava sulytalan lehet e kérdésekben; nálunk ezek nélkül nem csinálhatni politikát: német szövetségben sem, német szövetség nélkül sem.

Törökország és Bulgária pacificálása. A portán ujabban azt remélik, hogy a regens-kormány hathatós ellenszegülése folytán, Oroszország rendes tárgyalást fog meginditani Törökországgal, Bulgária pacificálását illetöleg. A Kelet-Rumélia határán összpontositott török csapatok a közös megállapodásoknak kellő sulyt kölcsönöznének. E lépés megtevése annyival szükségesebbnek látszik, mivel Tisza Kálmán beszéde csak a sophiai russophilok malmára hajtja a vizet, a kiket meg kell tanitani arra, hogy orosz occupatio nélkül is megtörik az ő ellenállásukat. Egy orosz hirlapiró szerint a bolgár exarcha szükségesnek jelentette ki az alkotmány revisióját, a monarchicus elv szem előtt tartásával, a képviselők számának felére leszállitását, uj notabelek gyülésének szervezését, azt, hogy a fejedelem nevezze ki a notabelek és a képviselők nagy részét, a hadseregek létszámának leszállitását, az iskola és az egyház támogatását az állam által, s legutóbb a sajtó megfékezését.

Legujabb posta.

— **Sándor fejedelem a magánéletben.** Battenberg Sándor herczeg egy bizalmas hivétől veszi a „Pol. Corr.“ azt az értesitést, hogy a herczeg abbeli elhatározása, hogy visszavonul a magánéletbe, megmásithatatlan és semmi által sem hagyja magát a bogár trón ujból való elfoglalására birni. Azért minden agitatió az ő érdekében teljesen kilátás nélküli és időszerütlen.

Az orosz chauvinizmus és a bécsi cabinet. A „Nordd. Allg. Zeitung“ a sophiai meetingről szólva, a legélesebb hangon tiltakozik az orosz chauvinizmus ellen. — A „Kreuzzeitung“ attól fél, hogy Oroszország csak ürügyet keres az occupatióra; ezért küldi izgató körutra Kaulbars tábornokot is. Más hirek szerint a bécsi külügyi kormány Berlinben és Pétervárott fölvilágositásokat fog kérni Kaulbars magatartása felől, mert ő tényleg a czár biztosának adja ki magát, holott az orosz kormány a biztos kiküldésére vonatkozó eredeti tervét épen Ausztria-Magyarország felszólalása folytán elejtette. Más hir szerint legközelebb könnyen érthető missióval egy orosz tábornok fog Bécsbe küldetni.

— **Kaulbars körutja.** Sophiai sürgönyök szerint Kaulbars táboruok félmilló francot vitt magával. Az orosz consulatus pénzt osztott ki a macedoniai munkások közt. Ezek most a korcsmákban lézengenek és nem dolgoznak. Macedoniában lázongástól tartanak. „Az Extrablatt“ szerint Kaulbars nem is jön vissza Sophiába, mert Szent-Pétervárra fog hivatni. Kaulbars különben hétfőn este Orkhaniebe érkezett, hol a lakosság küldöttsége „Éljen a ezár!“ „Éljen a független Bulgária!“ kiáltásokkal fogadta. A küldöttség vezetője kijelentette a tábornok előtt, hogy a nép bizalommal viseltetik a kormányzóság hazafisága iránt és hogy kéri a czárt, fogadná el a kormányzóság által kitüzött választási határidőt. Az uj fejedelemnek megválasztása — ugymond — felette sürgős és épp oly szükséges, mint a bünös tiszteknek bünhődése. A tábornok az aratásról és az adókról tudakozódott és azután részletezte az okokat, melyeknél fogva a czár a nagy sobranjenek rövid időn való összeülését lehetetlennek tartja.

A fejedelemjelöltnek kiszemelése — ugymond — Európának van fentartva és hogy már ez oknál fogva is szükséges, hogy a választás ideje elhalasztassék. Noha a tárgyalások az orosz consulatus és a kormány között azon két pontot illetöleg, melyekre nézve megegyezés nem jött létre, megszakittattak, mindamellett — a Havas-ügynökség szerint — constatálható, hogy a feszültség alábbhagy. — Az államcsinyben résztvett katonatisztek, a kormány igéretének megfelelöleg, lassankint szabadon bocsáttatnak.

Kaulbars tábornoknak a vidékre utazása alkalmából a „Novoje Vremja“ megjegyzi, hogy a regensek ellenállása kényszeritette őt arra, hogy egyenesen a bolgár néphez forduljon. Jelenléte Sophiában nemcsak nem szükséges, sőt annak még kellemetlen következményei is lehetnének. A regensek állását a hadsereg magatartása következtében megingatottnak tartják. A „Swiet“ azt irja, hogy Oroszország jelszava: nem használni erőszakot Bulgária ellen. A regensek bukása önmagától is fölöslegessé fogja tenni a biztost, ha a regensek maradnak, Oroszországnak megvetéssel kell elfordulnia Bulgáriától.

Előfizetési felhivás

az

„ARADI KÖZLÖNY“

politikai napi lap

(megjelen vasárnap és ünnep utáni napon is)

1886. évi utolsó (okt.—decz.) negyedére:

helyben, házhoz hordva. . . . 3 frt — kr.
vidékre, postai szétküldéssel . . 3 frt 50 kr.

Az **„Aradi Közlöny“** előfizetői a **„Gombostű“** cz. szépirodalmi havi közlönyt dij mentesen kapják.

Nehogy a szétküldésben fennakadás történjék: kérjük az előfizetési pénzeket legczélszerübben postautalványnyal — f. hó végéig beküldeni.

Hirdetések jutányos, kereskedelmi hirdetések fölötte olcsó áron vétetnek fel.

Az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

NAPTAR.

Október 7. Csütörtök. Röm. cath. napt. Jusztine, Márk p. — Prot. napt. Abadiás, Am. — Görög-orosz naptár (szept. 25.) Frozina. — Nap kél 6 óra 8 perez. Nyugszik 5 óra 26 perez.

Okt. 10. A csanádmegyei gazdasági kiállitás megnyitása.

Okt. 15. Aradmegye közigazgatási bizottsági ülése d. e. 9 órakor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Aradváros háztartási költsége** az összeállitás szerint jövő évre 486,000 frtnál többre rug.

— **Megváltoztatott szabályrendelet.** A közmunkaügy és törvényhatósági utak tárgyában Aradmegye által alkotott szabályrendeletet a közmunka és közlekedésügyi miniszter azzal a megjegyzéssel küldte vissza, hogy a törvényhatósági tisztviselők és szolgák, községi és körjegyzők, utmesterek és utkaparók, vasuti pályaőrök nincsenek a közmunka-kötelezettség alul fölmentve, a tanitói és tanári pályán működők közül pedig csakis a néptanitók menthetők föl.

— **Baleset a vértanuk sirjánál.** Jankai József ismert költőt, ki tudvalevőleg a tegnapi gyászünnepélyen szerepelt, mint résztvéttel halljuk, a vértanuk sirjánál az a baleset érte, hogy egy czölöpre lépve, jobb lába bokáját kitörte. Jelenleg a megyei kórházban fekszik s felgyógyulásához 5—6 hét kivántatik.

— **A régi szinházat** tudvalevőleg a közgyülés 300 frt évi bérért 10 évre kibérelte diszletraktárul, s ezenkivül az átalakitási munkálatokra 1333 frt 90 krt szavazott meg. A belügyminiszter utasitja a város közönségét, hogy a kiberlésről tüzetes jelentést tegyen, mivel ez jóváhagyást igényel.

— **Tüz a szegények házában.** Tegnap nehány perczczel 10 óra előtt, épp a gyászünnepély kezdetekor a városháza tornyából tüzet jeleztek; a tüzoltók az őrtanyára siettek s csakhamar elterjedt a hir, hogy a szegényekháza ég. Ugy is volt, a mennyiben a szegények háza udvarán álló hosszu nádfödeles épület — különben valóságos tüztészek, melyet már rég le kellett volna bontani — fél tizkor belülről kigyulladt s pár perez alatt lángba is borult. Mikor a tüzoltók megérkeztek, erősen fenyegetve volt már a főépület is, melyen az ablakfák tüzet fogtak. A tüzoltók munkássága először is a főépület megmentésére irányult, a mi sikerült is, mig a régi épületen nem volt mit menteni s az leégett egészen. Ebben feküdtek a betegek és nyomorékok s ezek kimentésénél kettő meg is sérült; egyet, egy vén vak embert, majd benn felejtettek, mivel a háziak közül nem figyelmeztették a tüzoltókat, hogy kell még valakinek benn lenni; ezt valóban az utolsó pillanatban hozták ki, mert nem sokkal azután a szoba beégett. A sérülteket dr. Tisch jelen volt kerületi orvos részesitette ápolásban; nehányan az ijedtségtől lettek rosszul. A tüznél ott voltak: Urbányi főkapitány, Bérczy Alajos városi kamarás, s Boxberg Frigyes városi gazda, ki nagy buzgalommal vezette az oltási munkát. Bérczy intézkedett arról, hogy a leégett épületből kiszorultak elhelyezése iránt még ma gondoskodás történjék. A tüz minden valószinüség szerint gyujtásból eredt; az éjjelre ugyanis egy Dóme Jánosné nevü asszonyt, ki a szegények házába volt felvéve, garázdalkodás miatt házi fogságba tettek a régi épületbe. Az asszony, ki különben közveszélyes volta miatt inkább őrültek házába való lett volna, mint ide, — egész éjjel dörömbölt, orditozott, s reggel fenyegetődzött, hogy felgyujtja a házat. Ugy látszik meg is tette, mert a tüz kiütése után, mikor a szobából kibocsátották, — eltünt, s most nyomozzák. A tüz 11 órára el volt fojtva; az épület biztositva volt az „Adria“ biztositó társaságnál. Szükséges lesz most az ápoltak elhelyezése czéljából, hogy a szegények háza minél előbb toldalékot kapjon, mert a leégett régi épületet földig le kell rontani. Nagy kára van az intézeti mosónőnek, kinél sok idegen fehérnemü volt, s ez mind ott égett a padláson. Jajveszékelése meginditó volt, s a főkapitány ur megigérte, hogy segélyezése iránt lépéseket fog tenni.

— **Elkobzott tankönyvek és térképek.** A kisjenői szolgabirói járásban a megejtett vizsgálat igazolta, hogy némely görög-keleti román iskolában államellenes tankönyvek és térképek vannak használatban. A szolgabirói hivatal el is kobozott a simándi és talpasi görög keleti iskolákban egy térképet. Seprősön 14, Vadászon pedig 8 tankönyvet, s mindezeket az alispáni hivatalhoz azon jelentéssel küldte be, hogy a kormányi rendeletet az államellenes tankönyvek használatának betiltása végett minden község tanitójával közölte.

— **Tüzkárosultakért.** Az e hó 2-án Székudvaron tüz által sujtott 9 család fölsegélésére az alispáni hivatal gyüjtést rendelt el a megye községeiben.

— **Bevonult honvédek.** A 8-ik honvédgyalogféldandár 3/11. zászlóaljaihoz tartozó honvédek, körülbelől 350-en, tegnap bevonultak Aradra gyakorlatra.

— **Gyülések a megyén.** 1. Állandó vegyes felülvizsgáló bizottság ülése lesz október 8-án d. e. 9 órakor. 2. Megyei közigazgatási bizottsági ülés október 15-én d. e. 9 órakor. 3. Megyei törvényhatósági közgyülés okt. 25. s következő napjain.

— **Megszökött honvédek.** Argyelán Dimitrie, Mócz Mihály, Szakács Nikuláj és Iszpravnik Romulus honvédek mult hó 30-án zászlóaljuktól megszöktek, de a csendőrség által el is fogattak.

— **Lopások a vidéken.** Mult hó 29-én éjjel Galsa és Világos községek között a közlegelőről Juhász András világosi lakosnak egy darab 7 éves fehérszőrü kanczalovát, — Kricsán Petru ugyanottani lakosnak pedig egy 7 éves csillagos homloku h. b. czombján A/183 bélyegü 30 forintot érő kanczalovát ismeretlen tettesek eltolvajolták. A meginditott nyomozás eddig eredménytelen.

— **A csángók kérvényeznek.** A gyoroki csángók szegénységükre való hivatkozással folyamodtak a megye hatóságához az ez idei hátralékos közmunkaváltság elengedéseért.

— **Kétszer ellopott lovak.** Barnó Nikoláj ó-paulisi csikós, — mint lapunknak irják, — egy pár lovat lopott, de a lovak tulajdonjogát igazolni nem tudván, a hatóság a lovakat elárvereztette, mely alkalommal azokat Száv Gyorgye ó-paulisi lakós vette meg, azonban Száv Gyorgye sem soká örvendezhetett az olcsó áron vett lovaknak, mert hamarjában tőle is ellopták, s mikor az eset a csendőrséghez került, az őrmester igen alaposan Barnó Nikolájt vette gyanu alá, s őt a legkomolyabban hivta föl a lovak elővezetésére, ellenesetben a legszigorubb vizsgálatot hozván kilátásba, és az ijesztés használt, mert a lovakat az illető csakugyan megkeritette, s tulajdonosuknak visszaszolgáltatta.

— **Az „Utifü mellczukorkák.“** A belügyminiszter több hozzá érkezett panasz következtében tudatja az összes törvényhatóságokkal, hogy az ugynevezett „Utifő mellczukorkák“ nem gyógyszerek, hanem csupán mint élvezeti szerek tekintendők, és mint ilyenek, vagyis a czukrászat körébe tartozó iparczikkek készitése és áruba bocsátása ellen észrevétel nem forog fenn; de ez indokokból a közönség félrevezetése czéljából gyógyszer gyanánt hirdetni és forgalomba hozni, akár gyógyszerésznek, akár másnak tiltva van.

— **Sertéslopás könnyü módon.** Marosán Zachariás székudvari kanász egy csapat sertést hajtott a csuvai erdőségbe makkoltatás végett. Utközben egy kóborló sertés csatlakozott a sereghez, s Marosán azt gondolva, hogy a makkoltatás annak se leend hátrányára, elhajtotta a többivel, azonban a károsult panaszára kutatni ment csendőrség rátalált az elveszett portékára, s miután a kanász védelmét nem tartotta eléggé indokoltnak, letartóztatta.

— **Eredeti gondolata** támadt Pakurár urnak, a „Tribuna“ volt szerkesztőjének, kit tudvalevőleg egy évre a naszódi államfogházba csuktak. Azzal a kivánsággal állott ugyanis elő, hogy saját papja által szenteljék fel azt a szobát, melybe elzáratott. A fogház-felügyelőség azonban a szentelt rabszoba iránti kivánságát nem teljesitette.

— **Elveszett lójárlat.** Maszkálay János ujpanáti plebánosnak egy veres, deres, hámos jegy- és bélyegtelen paripalováról szóló járlata elveszett: most ez hatóságilag megsemmisitettnek fog kijelentetni, s helyette uj járlat kiállittatni.

— **Sótolvajok.** Egy Buza György nevü tornyai paraszt ma sót szállitott kocsiján hazafelé; utközben találkozott néhány bokszegi illetőségü emberrel, kik Arad felé voltak utban. Az illetők a kocsit megállitották s kezdtek kötekedni az emberrel s azután kocsijáról mintegy 2 mázsa sót levevén, elhajtottak. A meglepett egyén nem védekezhetett a tulnyomó erő ellen, igy azok a lopott tárgyakkal szépen tovább állhattak. A csendőrség erélyesen üldözi a tolvajokat.

—x— **Mai számunk hirdetési** rovatában hozzuk a f. é. október 12-én kibocsátandó magyar bazilika-sorsjegyek tervezetének kivonatát. — E sorsjegy-kölcsön, melynek engedélyezése, mint halljuk, az ilynemü különben is nehezen engedélyezett sorsjegyek sorában az utolsó leend — nagyon kedvező benyomást tesz. Ugy tetszik, még inkább hivatva van a kedvező talajt, melyet a kibocsátásuk óta jelentékenyen emelkedett magyar vörös-kereszt-sorsjegyek az ugynevezett kis sorsjegyek elárusitása czéljából teremtettek, még jobban kibővíteni. A bazilika-sorsjegyek, nem tekintve a kölcsönnek az általános támogatásra annyira méltó czélját, a gyakori húzások, melyeknek elseje 120,000 frtos adónyereménynyel már ez évi november 1-én fog megtörténni, a sok és nagy nyeremény és a kitünő alapitás által oly előnyökkel birnak, melyek csak sokkal magasabb áru nagy sorsjegykölcsönök által nyujtatnak.

Hazánk és a főváros.

— **Tisza Kálmán és az orosz czenzura** Mint már emlitettük, az orosz censura Tisza beszédjéből 29 szót törölt; az pedig a „P. Ll.“ szerint az a passus, a melyben Tisza kijelentette, hogy a külügyminiszterium „nem tudhatta, hogy Sándor fejedelem, — mint az táviratából kitünik, — koronáját ugy tekinti, mint a melyet egyenesen az orosz czártól kapott, s maradását az orosz czár bele egyezésétől teszi függővé.“ Ezzel a törléssel, teszi hozzá az emlitett lap, senki se lehet annyira megelégedve, mint Apponyi Albert gróf, ki csodálatos összhangzásban az orosz censorral, a ministerelnök nyilatkozatának e szavaira mondotta, hogy jobban szerette volna, ha elmondatlanul maradnak. Oroszországban tehát Tisza beszédét most abban a formában ösmerik, a mint azt Apponyi gróf óhajtotta, de azért még mindig nincsenek vele megelégedve.

† **Korizmics László.** Korizmics László, közéletünk e régi jelese, kedden délelőtt 11 órakor Tétényben meghalt. Korizmics egyike volt azoknak a keveseknek, a kik abban az időben, mikor hazánkban még mindenki az ügyvédi oklevelet tartotta a közpályára lépő fiatal ember mulhatatlan kellékének, a technicai pályára lépett. Mérnöknek képezte magát s midőn elnyerte oklevelét, gazdává lett. De nemcsak a gyakorlatban volt jeles gazda. Csakhamar tudatára jutott annak, hogy gazdaságunkat belterjessé és okszerüvé csak akkor változtathatjuk, ha helyes rendszert hozunk a gazdálkodásba. Első művei a mezőgazdaság és szőlőszet köréből hézagpótlók és ritka kelendőségűek voltak. E kérdésekben az időszaki sajtó is felette sokat köszönhet neki. Az angol mezőgazdaság viszonyait Angliában tett utazásai alatt közvetlen tapasztalat alapján külön könyvben irta meg a magyar gazdaközönség számára. Önálló és felette érdekes tanulmányokat tett a szőllőtőke-mivelés s a pincze és borkezelés tárgyában is. Legutolsó műve, mely vám- és kereskedelmi ügyünknek Ausztriával közös és általános nemzetközi viszonyait tárgyalja, még ma is használható statisticai munka. A parlamentben nyilt ülésben politicai kérdésben ritkán szólt s inkább a bizottsági tanácskozásokban szólalt fel, ha közgazdasági kérdéseket tárgyaltak. Munkás tagja volt a Lónyay által alakitott földadó-enquetenak is és kezdettől fogva igazgatója az országos földhitelintézetnek, tevékeny vezetője a gazdasági egyesületnek. E két helyre összpontositotta az utolsó időben egész tevékenységét s a legnagyobb buzgósággal és odaadással szentelte magát annak, hogy gazdasági viszonyaink felvirágzására közrehasson, akár a köz érdekében, közvetlenül a gazdasági egyesületben, akár közvetve a földhitelintézetnél.

— **A cholera Szegeden.** Szegedről irják október 5-iki kelettel: Tegnap délután 5 órától ma délig, 28 cholerabetegedési eset fordult elő. A tegnap megbetegedtek közül 2 és a maiak közül 5, tehát összesen 7 ember halt meg. A járványbizottság ma délután 5 órakor tartott üléséből a hatóságot utasitotta, hogy az e hó 8-ára kitüzött országos vásárt halassza el továbbra, hogy sürgönyileg eszközölje ki a miniszteriumnál, hogy a körülbelül 400 főnyi ujonczlegénység behivása halasztassék el.

— **Az uj katonai affaire.** A Komjáthy-Herbert ügy sokféle beszéd tárgyát képezi ujabban. A Christen-Herbert-ügyben eljárt katonai becsületbiróságnak — hir szerint — mind a hat tagja, élükön Vanderseee ezredessel, elégtételt kért Komjáthy Béla orsz. képviselőtől e tárgyra vonatkozó interpelatiója miatt. Először magyarázatot kivántak, de a Komjáthy Béla által adott nyilatkozattal nem elégedtek meg s következett a tömeges kihivás, melyet hir szerint a tisztek előzetesen bejelentettek gróf Pejacsevich Miklós hadtestparancsnoknak is. Az affaire tulmegy az egyszerü magánügy keretén s élénk eszmecsere tárgyát képezi a képviselők közt. Sokan olykép nyilatkoznak, hogy a Házban történő személyes sértésért bizonynyal kivánhat elégtételt a sértett fél, ki a Házban nem védheti magát; de a parlamenti szólásszabadság csorbitására és a képviselők terrorizálására vezetne, ha a hivatalos testületek criticáját tömeges kihivások követnék. E nézetek tegnap kifejezést találták a sajtóban is és élesen felszólaltak a tisztek föllépése ellen, kijelentve, hogy ez a képviselőház méltóságának kérdése s a Ház nem engedheti meg, hogy a Házon kivül álló személyiségek kisérletet tegyenek a képviselők szólásjogának korlátozására; elvárja tehát, hogy egyrészt gróf Pejacsevich hadtestparancsnok megmagyarázza a tiszt uraknak, a mit ezek nem látszanak vagy nem akarnak érteni, másrészt, hogy Komjáthy Béla, mivel ez ügy nem az ő magánügye, a kihivást egyszerüen visszautasitja. Komjáthy Béla segédei: Horváth Gyula, Olay Lajos és Törs Kálmán, a „P. Napló“ hire szerint a képviselőház nyilt ülésében fogják, ha kell, előterjeszteni az egész ügyet. Hire jár, hogy a kormányelnök Bécsben tegnap Ő Felségének is jelentést tett az affaireről s végre egy másik hir szerint az athleticai club tizenöt tagja kijelenté, hogy ha a párbajok megtörténnek, ők viszont provocálják az illető tiszteket.

— **Rövid hirek.** Kassán hétfőn Berzeviczy Albert államtitkár, Schuster Constantin püspök és számos notabilitás jelenlétében nyilt meg a kir. convictus; jelenleg husz alapitványi és tiz fizetéses növendéke van. — A karloviczi patriarcha a király nevenapján diszebédet adott, melyen jelen volt a szerbiai metropolita is, több szerbiai főpappal s ezek melegen ünnepelték Angyelics patriarchát, mint a magyar-szerb barátság előmozditóját. — Neumann Mór budai születésü kereskedőt, ki a Müller György-féle aschi gyártól átvett 35,000 frt értékü árukat 28,000 frton eladta s a pénzt megtartá, Bécsben elfogták. — Triesztben a cholera ismét növekvőben van s az utóbbi huszonnégy óra alatt 11 ember betegedett és 2 halt meg.

A nagy világ.

— **Osztrák-magyar tisztek a román királynál.** Góf Schönfeld, báró Schönfeld, gróf Schulenburg és Kovács osztrák-magyar tábornokok, továbbá Benda és Saffin ezredesek e hó 5-én Erdélyből rövid időzésre Szinaiába érkeztek, hol a román udvar igen barátságosan és kitüntetően fogadta őket. Károly király a vendégek tiszteletére fölvette az aranygyapju és Szent-István rendjeleket.

— **A szamarak rehabilitálódnak.** Egyik alsó-ausztriai faluban az ottani földbirtokos számadó juhászának gyönyörü szép leánya van, akit odavaló gazdag paraszt fia reménytelenül szeretett. Kétszer kérte meg kezét, de mindannyiszor kosarat kapott; mert a számadó, a ki hivatalnoknak tekinti magát, nem akart a „messalliance“-ba egyezni. A visszautasitott kérő e fölötti boszujában a mult napokban beszegezte a lakás ajtaját és fölgyujtotta a házat. Az egész család oda égett volna, ha a csacsi a lángok láttára nem csap oly éktelen lármát, hogy a szomszédok fölébredtek s még elég jókor mentették ki a számadó családját az égő hajlékból. Ez hálából megfogadta, hogy az életmentő csacsit ezentul ugy fogja tekinteni, mintha — a családhoz tartoznék.

— **Kettős kivégzés Párisban.** Hétfőn Párisban kettős kivégzés volt. Riviére, az első gyilkos, midőn fölkeltették, igy kiáltott föl: „Frey (büntársa) is meghal?“ — Mikor nem válaszoltak neki, rögtön felkiáltott: „Hisz ő volt a bünszerző!“ Midőn azonban megtudta, hogy társát is kivégzik, azt mondá, hogy az csak igazságos. Biztos léptekkel ment a nyaktilóhoz, visszautasitá a lelkészt. A guillotine előtt azonban megölelte a papot és a köztársaság elnökét gyilkosnak mondta. Egy percz mulva lehullt a feje. A másik gyilkos, Frey, csufnevén: „Nincs szerencséje“, midőn kihirdették neki a halálos itéletet, igy szólt: „Hát mi van abban? Már ez igy van!“ — Midőn megkötözték, igy szólt: „Mire való ez? Igyis mentem volna.“ A papot gunyosan utasitá vissza és ismételten mondá neki: „Hagyjon kékében!“ Midőn a lelkész eléje állt, hogy eltakarja a nyaktilót, rárivallt: „Takarodjék innen, nincs szükségem önre!“ Azután a jelenvoltakhoz fordult: „Adieu emberek!“ és a másik pillanatban már legurult a feje. A két kivégzés összesen öt perczig tartott. Frey testére a „Pas de chance“ csufnéven kivül még e szavak: „Szerencsétlenség gyermeke“ is tetovirozva voltak.

— **Rövid hirek.** Madridból érkezett sürgönyök szerint a regens-királyné megkegyelmezett a legutóbbi katonai forradalom résztvevőinek, kik halálra itéltettek volt. — A bolgár fejedelem emlékiratai. Mint londoni lapok irják, Sándor fejedelemnek három kiadó czég tett ajánlatot arra, hogy bulgáriai tapasztalatait kiadják. Minthogy ez ajánlatok fölöttébb csábító hangzásuak, nem lehetetlen, hogy a világ nemsokára olvasni fogja a bolgár fejedelem emlékiratait. — Melbourneből érkezett távirat szerint vulcanicus kitörés érte Niapu szigetét, mely a Tonga-szigetcsoporthoz tartozik. A szigeten mintegy 500 ember lakik. A szigetnek kétharmad része hamu alá van temetve. A lakosság segedelmére gőzhajók küldettek a szigethez. — Egy magyar énekesnő lépett fel a párisi nagy operában és sikert aratott; Sarolta k. a., ez a neve, a „Hugonották“ apród-szerepét énekelte s minden párisi lap dicséri (vajjon nem Tarnaik. a. lappang a furcsa álnév alatt). — Gladstone kijelenté egy küldöttségnek, hogy lemondott ama szándékáról, visszavonulni a közélet teréről, mert reméli, hogy hozzájárulhat az ir-kérdés megoldásához.

Irodalom és müvészet.

Az académia első ülése.

Budapest, okt. 5.

A nyári szünet után az első ülés. S már is tele fegyverropogtatással meg tudományos — malommal. Mintha ez nem is lehetne másképp. Nehány tejfelesszájú diák, meg egy nő se, volt a hallgatóság. Pedig bizony — bizony Gyulai Pált mégis csak érdemes meghallgatni. Igaz, hogy nem igen tudjuk megszeretni azt a hangot, amelyikből nekünk, ártatlan közönségnek, a biráló Gyulai legtöbb esetben szolgál. Leginkább nem — Paulay. Ujdonsághajhászattal vádolja. Czélzás ez mind az igazgatóra, mind az előadott darabokra. Nos, egy Széchy Mária tán még sem érdemli meg ezt a czélzást semmiféle értelemben se. Mert meg kell engednie, az a furcsa szokása meg van, hogy nem szeret megtaposott utakon járni. A közönség biztosra veheti, hogy Gyulai az ő véleményével ellenkezőt mond.

A Péczely drámai pályázatra beérkezett 4 mű közül csak Rákosi „Endre és Johanna“ és Dóczi „Széchy Mária“ czimü tragödiája vehető komoly figyelembe. A történelmi hüség ellen különösen „Endre és Johanna“ vét. Legnagyobb ellenkezésben van a a történelemmel a tragoedia befejezésére, mely szerint Johanna meggyilkolt férje holt tetemére borulva, ugyanazon zsinórral fojtja meg magát, melylyel férjét megfojtották, holott Johanna éppen nem volt kétségbeesett özvegy, el sem temette férjét, sőt nemsokára máshoz ment férjhez. A történeti hüséget — mondja Gyulay — nem a történelem érdekében kivánjuk meg a költőtől. A történelem el lehet a költészet támogatása nélkül, de a költészetnek szüksége van a történelem legjellemzőbb vonásaira éppen a költői hatás érdekében, mert különben képtelenné válik az illusio megteremtése, mely életfeltétele . . Bizonyára a költő nem történetiró s a történelemmel szemben megvan a maga szabadsága, de e szabadság nem terjed odáig, hogy a történet legfőbb pontjait, legjellemzőbb vonásait megmásithassa. Elismeri azonban, hogy a mü helyenként nem mindennapi drámai tehetséget árul el. Nehány jelenet drámai erővel és gyorsasággal folyle; nyelve bár nem ment a modorosságtól, meglepő rövidséggel és találóan fejez ki eszmét vagy czélzatot, hangulatot vagy szenvedélyt. De a bonyodalom lélektani oldalához, a jellem, a szenvedély, a sziv egész rajzához alig van érzéke. Mi lehet ennek oka? A rosszul fegyelmezett izlés-e, a különös, a phantasticus iránt való előszeretet-e, vagy azon ferde elmélet, mely a képzelem lázálmait tartja a valódi költészetnek s a költőt ugyszólván józan ész nélkül képzelik. Bizonyára — folytatja emelt hangon — a szenvedélyek nem a józan ész logicáját követik, de a szenvedélyeknek meg van a maga logicájuk, melynek felfogására józan ész szükséges. Ha a költő sze-

mélyei mindent tehetnek: ha bennük a legellentétesebb szenvedélyek minden közvetités és átmenet nélkül nyilatkozhatnak: akkor a költészet megszünt művészet lenni. A tragoedia kedveli a lelki erő, az akarat küzdelmét legnagyobb tévedéseiben is. Egy histericus nő (Johanna) azonban, aki alig jöhet beszámitás alá, egy gyámoltalan harczos (Endre), aki semmit sem akar, nem érdekelhetik, meg nem hathatják szivünket. Hiányzik a tragicai fönség.

Széchy Máriáról szólva, előrebocsátja Gyulai azon felfogást, mely Kisfaludy és Arany e tárgyu müveiben nyilvánul. Kisfaludy és Arany, bár különböző változatban, nem rajzoltak mást, mint egy hősködő asszonyt, kit a szerelem ismét nővé változtat.

Dóczi a rokonsági viszályt, a birtokszerzési törekvéseket is jelentős momentumaivá teszi a cselekvénynek. Előadván a tragoedia tartalmát párhuzamban a történet feljegyzéseivel, amint ezt e lap hasábjain már volt szerencsénk annak idején ismertethetni, különösen azt hibáztatja, hogy szerző eltérve az eddigi (Kisfaludy és Arany) felfogástól, egészen uj világitásba helyezi Széchy Máriát, azon conflictus megoldását, melyet Wesselényi fellépése initiált, egészen uj okokkal czélozván. A szerző — mondja Gyulai — semminemü lélektani feladatot meg nem oldott, legkevésbbé azt, amit maga elé tüzött, Széchy Mária küzdelmét rossz hire ellen, diadalát a rágalmakon. Oly bonyolult indokokat használt, amelyek nehezen, vagy éppen nem összeolvaszthatók, s önkénytelen homályra vagy lélektani erőszakosságra vezették mind a cselekvény növésében, mind a jellemrajzban. Ez a biráló bizottság többségének véleménye.

A harmadik biráló, Vadnay Károly, Széchy Máriát mind a fő alak történeti felfogásáért, mind a mű irodalmi érdekeért, mind szini hatásánál fogva, jutalomra méltónak itélte. A többség azonban nem járult ezen véleményhez.

Jelentését ezzel fejezte be Gyulai: Ez itéletben a birálók többségét nem vezette tulszigor. Nem remekművet várt, de nem ajánlhat jutalomra oly müveket, melyekben a viszonyok nem természetesek és a főszemélyek jelleméhez nincs kulcsunk. Az academia nem állhat a szinigazgatók szempontjára, a kiknek folyvást szükségük van ujdonságra, bár azt hisszük, hogy igazgatóink igen is vadásszák az ujdonságokat, a régibb jobb magyar szinműveket kissé elhanyagolják, az élők kedvéért mellőzik a halottakat. Az académiának, ha nem teremthet nagy tehetségeket legalább a jó izlés őrének kell lennie, és nem támogathat jutalmazásaival oly balirányt, mely szinműirodalmunkban igen is előtérbe lépett.

Gyulay Pál után Fraknói vette át a szót. Megemlékezvén Kovács Pálnak bekövetkezett haláláról, inditványozza, hogy fejezze ki az académia jegyzőkönyvileg részvétét és gondoskodjék a szabályok szerint emlékének megünnepléséről. Jelentést tett ezután a szeptember 30-ikán lejárt pályázatról. Igen érdekes, hogy a Lévay-pályázat, mely „Kölcsey élete" czimü munkára van kitüzve, ezuttal is meddő maradt.

Az összes ülés, melyet Trefort miniszter az académia elnöke, a tagokhoz intézett ama buzditásával nyitott meg, vajha friss és kettőzött erővel ápolják a tudományokat, mert ezek vetik meg az állam hatalmának alapját, véget érvén, a II. osztály ülése veszi kezdetét. Az elnöki széket Pulszky Ferencz foglalja el. Első felolvasó Schwarz Gyula levelező tag. A két utolsó évtized államformatani irodalmát teszi critica tárgyává. Azon stagnatiónak, mely az államformák tudományának müvelésében beállott, két okát adja: hogy még ma is felette hódolnak Aristotelesnek, noha annak államformái a mi korunk államaira már éppen nem illenek, és hogy nem használták fel eddig kellő alapossággal az alkotmánytörténetet. Sorra birálgatja a különböző európai nemzetek iróinak munkáit; bővebben jellemezvén a franczia Passy a német Bluntschli munkálkodását, államtani theoriáit, azon következtetésre jut, hogy a francziák előbbre vannak az államformatanban, a németek az alkotmánytörténelemben.

A felolvasás a mennyiben, mint észrevenni hittük, nagyobb értekezés kivonatos ismertetése volt, meglehetős hosszura nyult, hogy Torma Károly előadását a következő ülésre halasztotta.

Geszti Ármin.

Arad városi **szinház.**

Folyó sz. 6. 1. kisbérlet. 4. szám.

Csütörtök, 1886. októberhó 7-én,

Aszalai uram leányai.

Vigjáték 4 felvonásban.

Személyek:

Aszalai Mihály — — — —	Makó Lajos.
Borbála, neje — — — —	Siposné.
Emilia,) — — — —	Krecsányiné.
Róza,) leányai — — — —	Czanyuga Emma.
Sárika,) — — — —	Havas Aranka
Pataki Sándor, lakatos mester, Emilia férje — — — —	Császár Imre.
Szántai Leó, gazdag gyáros —	Peterdy Sándor.
Terémi báró — — — — —	Kiss Sándor.
Parányi Eduárd, gyógyszerészsegéd — — — — — —	Boránd Gyula.
Kegyes, orvos — — — —	Győre Alajos.

Helyárak: Alsó és közép kettőspáholy 7 frt, alsó és középpáholy 4 frt 50 kr., felső kettőspáholy 6 frt. felső páholy 3 frt, elsőrendü támlásszék 1 frt 20 kr., másodrendü támlásszék 1 frt, harmadrendü támlásszék 80 kr., elsőemeleti erkélyülés az első sorban 1 frt 20 kr., másodrendü elsőemeleti erkélyülés 80 kr., harmadrendü elsőemeleti erkélyül s 70 kr., másodemeleti erkélyülés az első sorban 80 kr., másodemeleti másodrendü erkélyülés 60 kr., másodemeleti harmadrendü erkélyülés 50 kr., harmadameleti középerkélyülés az első sorban 50 kr, a többi oldal- és középülőhelyek 40 kr., karzat 20 kr.

Kezdete 7, vége 10 órakor.

KIS LOTTO.

Brün, október 6:

76, 51, 17, 77, 6.

KÖZGAZDASAG.

Vegyes közlemények.

— **A magy. államvasutak** harminczkilenczedik heti bevételeinek kimutatása: 1886. szept. 24-től szept. 30-ig: utasok száma 146.800, árúk 172,200 tonna, bevétel 850.000 frt, 1885. hasonló szakában 857 465 frt, tehát ez idén kevesebb 7.465 frttal; — 1886. január 1-től szept. 30-ig: utasok száma 4.291,201, árúk 5.418,294 tonna, bevétel 24.085,550 frt, 1885 hasonló szakában 23.983,281 frt, tehát ez idén több 102,269 frttal.

Szeszüzlet.

(Október 6.)

Készáru nagyban 27.75—28, kicsinyben 28.50 hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Okt. 6.)

Változatlan. Tavaszi buza 9.10—9.12, őszi buza 8.65—8.66, uj tengeri 6.19—6.20, tavaszi zab 6.60—6.61, őszi zab 6.17—6.18.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. évi octóberhó 6-án.

Magyar aranyjáradék 6 sz	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	105.50
Magyar papirjáradék 5 sz.	93.30
Magyar vasuti kölcsön	151.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	127.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib	117.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	104.25
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	104.25
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	104.25
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	104.25
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104.25
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	104.25
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	98.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	120.75
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	124.75
Osztrák járadék papirban	83.75
Osztrák járadék ezüstben	84.75
Osztrák járadék aranyban	115.75
1860-iki osztrák államsorjegy	140.—
Osztrák-magyar bankrészvény	860.—
Magyar hitelbankrészvény	287.50
Osztrák hitelintézeti részvény	278.25
Cs. és kir. arany	5.93
Ezüst	—.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.92
Német brodalmi márka	61.50
London (3 havi váltókért)	125.50
20 markos	12.28

IDEGENEK NÉVSORA.

(Október 6.)

Fehérkereszt-szálló. Vukovics J., birt., Nyilke. Oppenheuser N., birt., Gyula. Lévay Klemi, birt., Kossovac. Bleier N., igazgató, Slatina. Herzl J., magánzó, Temesvár. Kohn J., kereskedő, Orosháza. Hasenfeld W., keresk., Bécs. Wuck J., Poppe E., keresk., Budapest. Kohn L., keresk., Csermő. Thugenthal N., utazó, Bécs.

Tücherer-szálló. Lukács S., birt., Battonya. Justh Zs., birt., Battonya. Berkovics J., magánzó, Vinga. Korcsák A., magánzó, Szeged. Granischtedten J., kereskedő, Budapest. Schwarz Robert, kereskedő, Bécs.

Nádor-szálló. Toma M., tisztviselő, Nagyvárad. Totalz K., épitész, Mezőhegyes. Bantner Ottó, gazdatiszt, Kevermes. Löfler M., Nagylak. Jelinek Adolf, utazó, Bécs.

Aranyoroszlán-szálló. Próznovszky S., adótiszt, B.-Gyula. Temesváry P., bérlő, Kunágota. Percz Béla, bérlő, Apátfalva. Kresznay Vilma, magánzó, Arad. Poschenik A.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Közlekedés.

		A vonat ind.	Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6	20	d. u.	6.28
Budapesti személyvonat	d. u.	12.	31	d. u.	4.10
„ vegyesvonat	este	9.	17	regg.	5.45
Erdélyi vegyesvonat	regg.	6.	15	este	8.42
„ személyvonat	d. u.	4.	30	d. e.	11.45
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.	05	regg.	9.27
„ „	d. u.	5.	48	este	8.10
Borossebesi vonat	regg.	6.	25	regg.	9.28
„ „	d. u.	4.	25	este	7.17
Szegedi személyvonat	regg.	4.	30	regg.	8.14
„ „	d. u.	12.	10	este	8.47
A radnai omnibusvonat	este	7.	04	éjjel	10.38

HIRDETÉSEK.

826—1886.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város területén kimérés alá kerülő bor, minden hectoliterje után 1 frt, s a sör minden hectoliterje után 4 frt mérési illeték szedési jogának 1887. január 1-től egy vagy több évre leendő bérbeadása iránt **f. é. október 26-dikán délelőtt 10 órakor** árverést fog a gazdasági szék a városház 'kistermében tartani. Kikiáltási ár 24084 frt, mely összegnek 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban leteendő. Árverelni lehet szóval, vagy a szóbeli árverést megelőzőleg benyujtandó irásbeli zárt ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő s melyekben kifejezve kell lenni, hogy a bérleni kivánó a feltételeket ismeri és elfogadja. A feltételek előzőleg is a gazdasági szék elnökénél, Parecz István tanácsnok urnál megtekinthetők és azok kivánatra megis küldetnek.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1886. évi szeptember 28-án tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
aljegyző.

Kincsem-sorjegyek kaphatók e lap kiadóhivatalában.

Kincsem Sorsjegy á 1 ft 11 sorjegy csak 10 ft

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20%-lev. || 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, váczi-utcza 6. sz.

624—1*

Egy fiatal ember,

ki a könyvvitel és kereskedelmi levelezésben jártas, ajánlkozik az esteli órákban — bármily üzletben — azoknak végzésére méltányos feltételek mellett.

Czim: a kiadóhivatalban.

828—1886. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A kis körutnak a megyeház-utczától a Petőfi-utczáig terjedő részén eszközlendő feltöltési, csatornázási és kövezési munkák elvállalása iránt **f. é. október 12-én, d. e. 10 órakor** árlejtést fog a gazdasági szék tartani.

Kikiáltási ár 3686 forint 88 kr., mely összegnek 10 százaléka bánompénzül leteendőt Árlejteni lehet szóval vagy a szóbeli árlejtést megelőzőleg benyujtandó irásbeli zárt ajánlattal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő, s melyekben kifejezve kell lenni, hogy a vállalkozni kivánó a feltételeket ismeri és azokat elfogadja. A feltételek, terv, és költségvetés előzőleg is Parecz István tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1886. évi szeptember 28-án tartott üléséből.

Varjassy Lajos.

MÉNESI RÓZSA-SZÖLLŐ.

Naponta valódi friss rozskenyér kapható

Füszer- és csemege-üzlete Aradon, ó-városház épület.

SCHENK E.

ARADON.

Füszer- és csemege-üzlete Aradon, ó-városház épület.

Naponta valódi friss rozskenyér kapható.

Ajánl a közelgő szüreti idényre

Halakban:

Orosz szardiniát hordóban, **franczia szardiniát** olajban. **Friss vadász- és Mátyás-hering. Fiumei páczolt hering. Kelet-tengeri finom hering** dobozokban. **Anschovich füszerekben. Helgolandi rák** dobozokban.

Valódi **orosz** és **elbi**

Caviárt.

Husnemüekben:

Prágai és **kassai sódar,** finom **erdélyi szalámi.** Bolognai **Mortadella.** Naponta friss **párisi kolbász. Debreczeni** és **krakkói kolbász.** Finom **oldalas** és

paprikás szalonna.

Naponta friss

bécsi és frankfurti tormás-kolbász.

Sajtokban:

Ementhali, groyi, gorgonzola, hagenbergi Rochefort, limburgi, reitenaui, hollandi-eidami. parmai, franczia

IMPERIAL

Trappista-zárdai sajt, liptói turó

kimérve és kis bödönökben.

Csakis valódi öreg angol ananasz-, kuba és brazilia rum

Finom zamatu chinai és orosz theák.

A hires eredeti Dobos- és Pischinger-féle torta lerakata.

Franczia és hollandi liquerek, szeremi silvorium, cognac és

finom ó-borovicska.

Ürmös borhoz való füszerek és jó erős szöllő-taposó zsákok.

Olcsó árakat és pontos kiszolgáltatást biztositva — magamat a tisztelt közönség és nagyrabecsült vevőim pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel:

597—5.7 **Gyergyó-szt-miklósi csemege-sajt.**

SCHENK E.

Minden postai vagy vasuti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A valódi franczia imperial-sajt főraktára. 12 drb vételnél ára 2 frt.

Bazilika sorsjegyek kibocsátása.

PROSPECTUS.

Ő császári és apostoli királyi Felségének legkegyelmesebb engedélyével a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter által

800,000 darab

5 o. ért. forintról szóló, (8000 sorozat 100—100 számmal) **nyeremény-kötvény** bocsáttatik ki.

Ezen kölcsön azon alap beszerzésére szolgál, melynek feladata a Budapest lipótvárosi Bazilika kiépitése, magyarhoni egyházi műemlékek, ezek között a budai koronázási templom, a kassai székesegyház stb. stb. restaurálása s fentartása.

Ezen kölcsön 50 év alatt nyilvános sorsolások utján törlesztetik.

A sorsolások **törlesztési- és nyeremény-sorsolásokból** állanak s a törlesztési időszak alatt a törlesztési sorsolásokon kivül 102 nyeremény-huzás történik; ezen nyeremény-huzásokban a melléknyereményeken kivül **200,000 frtos, 120,000 frtos, 100,000 frtos, 75,000 frtos, 60,000 frtos, 50,00 frtos, 20,000 frtos, 15,000 frtos, 10,000 frtos főnyeremények** huzatnak.

Az első sorsolás 1886. november 1-én történik

120,000 forintos főnyereménynyel,

továbbá egy 5000 frtos, három egyenként 1000 frtos, 4 egyenként 500 frtos, 20 egyenként 100 frtos, 50 egyenként 50 frtos, 62 egyenként 25 frtos nyereménynyel.

Minden egyes nyeremény-kötvény két részből áll, és pedig:

1. magából a nyeremény-kötvényből és
2. a nyeremény-szelvényből.

Ha egy nyeremény-kötvény a törlesztési sorsolásban huzatik, a tulajdonos a kötvény beszolgáltatása ellen **a legalább hat forinttól tiz frtig terjedő törlesztési összeget megkapja**, mig a nyeremény-szelvény visszaadatik s az a **további nyeremény-huzásokban is részt vesz.** Ha ellenben egy ily kötvényre a nyeremény-huzásban esik nyeremény, az a nyeremény-szelvény beadása ellen fizettetik ki, mig maga a nyeremény-kötvény a tulajdonosnál marad mindaddig, mig valamely törlesztési sorsolásban a 6 frttól 10 frtig terjedő minimalis összeggel ki nem huzatik.

Minden nyeremény-kötvény (Bazilika sorsjegy) tehát legkevesebb 6 frttól 10 frtig terjedő összeggel fizettetik vissza, de azonkivül nyeremény-szelvénye által igérvényt is képez, mely által a nyeremény-huzásokbani részvételi jog biztosittatik.

Ezen kölcsön nyereményei **nincsenek nyereményadónak alávetve** s azok kifizetésénél csakis a $6^3/_{10}$%-os dij vonatik le.

A törlesztési- valamint nyeremény-összegek két hóval a sorsolás után a **magy. kir. központi állampénztár által fizettetnek ki.**

Ezen kölcsön biztositékául szolgál a sorsolási terv szerint a kötvények s nyeremények fedezetéül szükséges **s a magy. kir. központi állampénztárnál letett s ugyanott kezelt törlesztési alap,** továbbá **100,000 frt** mint tartalékalap s végre **a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium által visszatartott 500,000 frt,** mely a kötvények s nyeremények teljes törlesztéseig mint tartalékalap külön kezeltetik.

A Bazilika-sorjegyek a budapesti valamint bécsi hivatalos tőzsdelapokban jegyeztetnek.

Ezen sorsjegyek ezennel forgalomba hozatnak s bejelentések azokra az alábbi feltételek mellett

f. évi október 12-én

elfogadtatnak.

A sorsjegyek ára **8 frt 50 kr.** darabonként.

Minden bejelentett darab után **2 frt** biztositék teendő le készpénzben vagy napi árfolyam szerint számitandó értékpapirokban, ezen biztositék a bejelentésre esett sorsjegyek átvétele alkalmával beszámittatik, illetre visszaadatik.

Az egyes bejelentési helyeknek adandó mennyiségét az alólirott bankok fentartják maguknak, s minden egyes bejelentési hely fel van jogositva a reá esett darabokat a nála történt bejelentésekre belátása szerint felosztani.

A bejelentésekre eső sorsjegyek **folyó évi október 20-tól 27-ig** az illető bejelentési helyeknél veendők át a vételár lefizetése ellen.

Bejelentések elfogadtatnak:

Budapesten: a *Magyar leszámitoló és pénzváltó bank*-nál, Dorottya-utcza, Wurm-udvar.
a *Pesti magyar kereskedelmi bank*-nál Dorottya-utcza 1. sz.
a *Magyar országos bank*-nál, nádor-utcza 4. sz.

Bécsben: az *Union-Bank*-nál.
az *Union-Bank váltóházà*-nál I., Graben 13.

Beszterczebányán: *a Beszterczebányai takarékpénztárnál.*
Bielitzben: *a Bielitz-Bialai kereskedelmi és iparbanknál.*
Bozenben: *Schwarz E. fiai uraknál.*
Brassón: *az Első erdélyi banknál.*
Brodyban: *Nathansohn és Kallir uraknál.*
Brünnben: *a Mährische Escompte-Bank-nál.*
Herber L. ur bank sé nagykereskedésében.
Herber Laur. jun. urnál.
Czernovitzban: *a Bukovinaer Bodencredit-Anstaltnál.*
Debreczenben: *a Debreczeni kereskedelmi és iparbanknál.*
Esztergomban: *az Esztergomi takarékpénztárnál.*
Fiumében: *Leopoldo Windspach urnál.*
Franco Corossacz & Figlio uraknál.
Grázban: *a Steiermärkische Escompte-Bank-nál.*
Neuhold A. urnál.
Győrött: *a Győri általános hitelbanknál.*
Jerfy Antal és fia uraknál.
Innsbruckban: *Loewe M. urnál.*
Payr és Sonvico uraknál.
Kassán: *a Kassai kereskedelmi bank rész.-társ.-nál.*
Klagenfurtban: *Rothauer J. M. urnál.*
Kolozsvárott: *Hutflesz Károly urnál.*
Krakkóban: *Mendelsburg Béla urnál.*
Laibachban: *Luckman L. C. urnál.*
Mayer J. C. urnál.
Lembergben: *a K. k. priv. Galizische Actien-Hypotheken-Bank-nál.*
a Landesbank des Königreiches Galizien-nál.
Schellenberg Ágost urnál.
Linczben: *a Bank für Oberösterreich und Salzburg-nál.*
Poche Ferencz urnál.
Nagy-Kanizsán: *a Nagy-kanizsai kereskedelmi és iparbanknál.*
Nagyváradon: *a Biharmegyei takarékpénztárnál.*
Nyitrán: *a Nyitrai kereskedelmi és hitelintézetnél.*
Olmützben: *Hirsch W. C. urnál.*
Pécsett: *Schapringer J. urnál.*
Pozsonyban: *a Pozsonyi kereskedelmi banknál.*
Edl Tivadar urnál.
Prágában: *a Böhmische Escompte-Bank-nál.*
a Böhmische Union-Bank-nál.
a Zivnostenska-Banka pro Cechy a Moravu.
Salzburgban: *Spängler Károly urnál.*
Steininger Károly urnál.
Szegeden: *a Szegedi kereskedelmi és iparbanknál.*
Sopronyban: *a Sopronyi építési és földhitelbanknál.*
Temesvárott: *a Temesi takarékpénztárnál.*
Triestben: *az Union-Bank fiókintézeténél.*
Ujvidéken: *Kleintsek József urnál.*
Zágrábban: *a Horvát leszámitoló-banknál.*
a Horvát kereskedelmi bank váltóüzleténél.

Bejelentések ezenkivül elfogadtatnak az egész osztrák-magyar birodalom nagyobb városai pénzintézeteinél és váltóházainál is.

A bejelentésekhez szükséges mintapéldányok az egyes bejelentési helyeknél rendelkezésre állanak.

Budapest, / Bécs, 1886. október havában.

Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank. Union-Bank Bécsben. Pesti magyar kereskedelmi bank.

Aradon: Az aradi kereskedelmi és iparbanknál.

CONFECTIO

PROBST KÁROLY és TÁRSAI

ezennel tisztelettel jelentik, hogy

női ruha és felöltő-késitő-osztályukna

egy egész uj és a jelenlegi követelményeknek megfelelő irányt adtak, a mennyiben az eddigi viszonyt volt szabójukkal megszakitották és annak helyébe egy kitünő külföldi szakembert alkalmaztak, ki a külföldön és Bécsben a legelső szabómühelyek élén számos évek óta müködött.

Ezen uj előnyös berendezés, valamint a legjobb munkaerők alkalmazása által képesek vagyunk a legmagasabb igényeknek minden tekintetben megfelelni, s ugy szabás, mint kivitel tekintetében mérsékelt árak mellett becses vevőinknek a legtökéletesebbet nyujtani.

Egyszersmind van szerencsénk tudósitani, miszerint

őszi és téli divat-ujdonságaink, ugyszintén legujabb divatu felöltők

nagy választékban megérkeztek, s a nagyérdemü közönség kegyes pártfogását kérve, magunkat ajánljuk.

Mély tisztelettel

PROBST KÁROLY ÉS TÁRSAI.

573—8.10

CONFECTIO

5818—1886.

Alkutárgyalási hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy a lippa-tótváradi k. uradalomhoz tartozó, alább felsorolt bértárgyak további hasznositása végett az alólirt helyen és napon alkutárgyalás fog tartatni, melyre bérelni szándékozók 10 százalék bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

A feltételek az irt helyen megtekinthetők.

Alkutárgyalásra bocsáttatnak:

A lippai k. uradalmi ispánságnál **1886. évi október 15-én, d. e. 10 órakor** a lippai, labasinczi és kövesdi határban fekvő kincst. földbérletek.

Valyemarén a k. urad. ispánságnál **1886. október 16-án, d. e. 10 órakor** a lalasinczi, bakamezői, bulzai, grossi, pozsogai, gyuliczai és pernyesti határban fekvő kincst. földbérletek, továbbá a valemarei, szelcsovai, lalasinczi és pozsogai halászati és a tótváradi vásárvámjog; végre a berzovai, monorostyiai, kapruczai és dumbrovicai, a grossi (Krassó m.) pozsogai és zabálczi italmérési jogok.

Aradon, 1886. október 2. 622—2.2

M. kir. jószágigazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

CACAO és

CHOCOLADE

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

SCHUTZ MARKE S&S REEL

melyek az első bécsi konyhamüvészeti kiállitáson a legmagasabb dijjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyünk és czégünk alatt valódiak. Kapható minden hirneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.

Gyár és központi szétküldési hely: **Bécs, V. Alleegasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)**

A közeledő **ő szi** idényre

legujabb **divatu szövetek.**

A közeledő őszi idényre legujabb divatu szövetek.

Tóth Lajos

férfi-s zbó,

Aradon, Forray-utcza, gr. Nádasdy-féle ház.

Kitünő szabás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a legujabb divatu, s a leghirnevesebb **belföldi gyárakból**

őszi ruha-szöveteim

már megérkeztek.

Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására hozom, bátor vagyok felhivni raktárom megtekintésére.

Az eddig irántam tanusitott bizalmat megköszönve s azt továbbra is kikérve maradok

kiváló tisztelettel 555—9.15

TÓTH LAJOS,

férfi-szabó.

Forray-utcza, gr. Nádasdy-féle ház.

Pontos kiszolgálás.

Legjutányosabb árak.

Korcsma-haszonbéri

hirdetmény.

Kupai birtokomon levő

korcsma, italmérési joggal

3 egymásután következő évre

haszonbérbe kiadatik.

Bérleti év kezdete **1887. május 1-én.**

Értekezhetni **Jakabffy László** tulajdonossal, Kupán. 615—2.3.

Haszonbérlet.

Csanádmegye Reformatus Dombegyháza községben néhai Nyéky Gyula gyermekei közös tulajdonát képező

italmérési regalejog

a hozzátartozó épület és 2200□ öl földdel **f. é. október 24-től** három egymást követő évre haszonbérbe adandó.

Bővebb értesitést ad Dombegyházán

Lonovics Gyula.

Órák

HUSSERL J. VILMOS és TÁRSA

Aradon.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy Aradon,

Deák Ferencz-utcza 42. sz. a.

a takarékpénztári épületben mindennemü legkitünőbb szerkezetü

zseb-, inga-, schwarzwaldi- és ébresztő-

ÓRÁKBÓL

nagy raktárt nyitottunk.

Mindenféle órákat a legjutányosabb árakon és kiváló előnyös feltételek mellett

részletfizetésre

is elárusitunk.

Mindenféle **órák javitása** gyorsan és pontosan eszközöltetik, a legjutányosabb áron **két évi jótállás** mellett elvállaltatnak.

Becses látogatását kérik

kiváló tisztelettel:

Husserl J. Vilmos és Társa.

520—10.50

részletfizetésre is.

Női ruhák teljes elkészitését elvállaljuk.

ROSENBLÜH II. és TÁRSA

Árad, Szabadságtér.

A bekövetkezendő **őszi idényre** van szerencsénk a t. cz. közönség becses figyelmét

dúsan felszerelt raktárunkat

felhivni.

Szöveteink első rangu angol és franczia gyárosok gyártmányai, mindenkor

a divat ujdonságai

minden minőségben, ismert **olcsó árban.** 582—6.58

Nagy választék:

fekete terno, alapin, cachemir nemkülömben selyemszövetek és fekete divat-szövetekben, szines selyem diszek, plüschekben.

Továbbá:

valódi jó mosó cosmanosi barchentekben.

A fent soroltakon kivül felemlitjük még, hogy

Siegl János és társa első rangu gyárosok **vászon-raktárát** birjuk és **gyári áron** árusitjuk.

Schroll Benedek és fia első rangu **chiffon-gyárosok raktárát** birjuk és **gyári áron** árusitjuk.

Mindezeken kivül nagy raktár **jutte-szövet és függönyökben, szőnyegekben, berlini és posztó-kendőkben** s számos meg nem emlitett tárgyakban.

Ugyszintén dus választék kitünő minőségü **kész fehérneműekben.**

Minták kivánatra bérmentve küldetnek,

s csakis ily uton szerezhetnek t. vevőink meggyőződést áruinkról.

Női ruhák teljes elkészitését elvállaljuk.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.